

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

PATRICIJA JOŠT

KOPER, 2017

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

VLOGA ANGLEŠKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA
V TRANSPORTNEM PODJETJU V SLOVENIJI Z
VIDIKA ORGANIZATORJA PREVOZOV

Patricija Jošt

Koper, 2017

Mentor: viš. pred. mag. Dubravka Celinšek

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi raziskujemo vlogo tujih jezikov v transportnih podjetjih v Sloveniji na delovnem mestu organizatorja prevoza. Osredotočamo se na uporabo angleškega in nemškega jezika ter primerjamo pomen znanja teh dveh jezikov v obravnavanih podjetjih pri poslovanju oz. komuniciranju z nemškimi, avstrijskimi in švicarskimi strankami. V teoretičnem delu razložimo pomen pojmov, kot so transport, logistika in špedicija, ter predstavimo nekaj iztočnic v zvezi z učenjem in poučevanjem tujih strokovnih jezikov v slovenskem javnem šolstvu. V empiričnem delu pa predstavimo rezultate raziskave. Rezultati so pokazali, da se na delovnem mestu organizatorja prevozov v Sloveniji od tujih jezikov v največji meri uporablja angleščina (poleg te se uporabljajo tudi nemščina in ostali jeziki), da je znanje tujega jezika pomembno pri zaposlovanju organizatorjev prevozov, da organizatorji prevozov največ znanja angleškega jezika pridobijo v osnovnih in srednjih šolah, največ znanja nemškega jezika pa iz medijev.

Ključne besede: tuj jezik, tuj strokovni jezik, transport, organizator prevoza (disponent).

SUMMARY

In the thesis, we investigate the use of foreign languages by dispatchers in transport enterprises in Slovenia. We focus on the use of English and German and compare the importance of the knowledge of both languages in the studied enterprises, when communicating with German, Austrian and Swiss clients. In the theoretical part we define the meaning of the following concepts: transport, logistics and forwarding. We also present some starting-points related to teaching and studying languages for specific purposes in the Slovenian public education system. In the empirical part, the results of our research are presented. The results show that English is the most frequently used foreign language by dispatchers in Slovenian transport enterprises. However, other foreign languages (German and other languages) are used as well. They also show that knowledge of foreign languages is important in recruiting dispatchers. Moreover, they show that the respondents acquire the knowledge of English language mostly in primary and secondary schools. However, the knowledge of German is acquired through media.

Keywords: foreign language, foreign language for specific purposes, transport, dispatcher.

UDK: 811.11:656(043.2)

ZAHVALA

Hvala mentorici, viš. pred. mag. Dubravki Celinšek, za zelo veliko spodbudo in pomoč pri izdelavi zaključne projektne naloge.

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Namen	1
1.2	Cilji naloge, raziskovalna vprašanja in trditve	1
1.3	Metode za doseganje ciljev zaključne projektne naloge	2
2	Opredelitev področja in opis problema	3
2.1	Transport	3
2.2	Logistika.....	4
2.3	Špedicija.....	4
2.4	Prevoznik	6
2.5	Organizator prevozov – disponent	6
3	Učenje in znanje tujih jezikov	8
3.1	Učenje tujih jezikov v Sloveniji in Evropski uniji	8
3.2	Učenje in znanje tujih strokovnih jezikov v slovenskih srednješolskih in visokošolskih izobraževalnih programih.....	10
3.3	Znanje tujih jezikov na področju logistike.....	11
4	Raziskava.....	13
4.2	Opis vzorca.....	13
4.3	Rezultati ankete.....	13
4.4	Ugotovitve.....	24
5	Sklep.....	27
6	Zaključek.....	29
	Literatura.....	31
	Priloge.....	33

PONAZORILA

Slika 1:	Katere jezike največ uporabljate na delovnem mestu (n = 59).....	14
Slika 2:	Kje ste se naučili angleškega jezika (n = 58).....	15
Slika 3:	Kje ste se naučili nemškega jezika (n = 46)	16
Slika 4:	Slušno razumevanje nemščine (n = 48)	17
Slika 5:	Slušno razumevanje angleščine (n = 52)	18
Slika 6:	Bralno razumevanje nemščine (n = 47)	19
Slika 7:	Bralno razumevanje angleščine (n = 51)	20
Slika 8:	Govorno sporočanje v nemščini (n = 45)	21
Slika 9:	Govorno sporočanje v angleščini (n = 51).....	22
Slika 10:	Pisno sporočanje v nemščini (n = 45).....	23
Slika 11:	Pisno sporočanje v angleščini (n = 51)	24

1 UVOD

Znanje tujih jezikov odpira mnoga vrata. V svetu sodobne informacijske tehnologije smo si prisvojili veliko tujk, ki jih uporabljamo vsakodnevno. Preko tujk pa prodira v domače besedišče tuj jezik, ki ga različni govorce razumejo in morda tudi govorijo bolj ali manj večče. Glede na medijsko dostopnost so tujke (danes predvsem iz angleškega jezika) blizu vsem generacijam. Vloga poznavanja tujega jezika se večča, in sicer tako z družbenih kot tudi ekonomskih vidikov. Dobro znanje tujih jezikov pa je izrednega pomena tudi pri delovanju podjetij, katerih poslovanje seže čez državne meje.

V nalogi se bomo posvetili predvsem znanju tujih strokovnih jezikov, in sicer z ekonomskega oz. poslovnega vidika. Jeziki stroke in njihova terminologija so raznoliki. Omejili se bomo torej na jezike stroke, natančneje na znanje tujega jezika, ki ga pri svojem delu potrebujejo zaposleni v transportu oz. logistiki – disponenti oz. organizatorji prevozov.

V svetu transporta je mednarodno povezovanje velikega pomena. Če želimo biti hitri, dosledni in konkurenčni med ponudniki mednarodnega prevoza, moramo imeti dobro izbran kader z znanjem na mnogih področjih. Poleg splošnega znanja transportnih uredb in procesov, geografije in geografskih dejavnikov, ekonomije in poznavanja trga poslovanja je potrebno razumevanje in aktivno obvladovanje tujega strokovnega jezika.

Za uspešno delo oz. poslovanje v mednarodnem transportu je nujno potrebno znanje tujih jezikov. Pogosto je to en tuj jezik, a znanje več tujih jezikov predstavlja pomembno prednost.

Področje zahtevanega znanja zaposlenih na delovnih mestih organizatorja prevozov je široko in obsega tudi znanje domačega in tujega strokovnega jezika, in sicer tako govorjenega kot pisnega, ki se uporablja v določenem delovnem okolju.

1.1 Namen

Temeljni namen zaključne projektne naloge je analizirati vlogo in uporabo tujih jezikov v slovenskem transportnem podjetju pri poslovanju z nemškimi, avstrijskimi in švicarskimi strankami. Predvsem nas bo zanimalo, ali je opravljanje dela organizatorja prevozov na tem področju možno brez znanja tujih jezikov. Ugotoviti želimo, kakšno znanje tujih jezikov nudi šolstvo in kje se jih naučimo, če tega znanja ne pridobimo od izobraževalnih institucij.

1.2 Cilji naloge, raziskovalna vprašanja in trditve

Cilji zaključne projektne naloge so ugotoviti:

- Kakšno znanje tujih jezikov nudi šolstvo za opravljanje dela organizatorjev prevoza in kje se večinoma pridobi znanje tujega jezika?
- Ali ima znanje tujih jezikov pomembno vlogo pri zaposlovanju organizatorjev prevoza?

- Kateri jezik se na delovnem mestu organizatorja prevozov pri poslovanju z nemškimi, avstrijskimi in švicarskimi strankami največ uporablja?
- Kako se zagotavlja znanje tujega jezika za delovno mesto organizator prevozov v transportnem podjetju?

Z izbranimi metodami bomo preverjali naslednje trditve:

- Za opravljanje dela organizatorja prevozov v slovenskem transportnem podjetju, ki opravlja svojo dejavnost pretežno v Nemčiji, Avstriji in Švici, je nujno potrebno znanje nemškega in angleškega jezika.
- Šolstvo na področju logistike zagotovi premalo znanja tujih jezikov za normalno poslovanje s tujimi strankami pri opravljanju organizacije prevozov.
- Znanje tujih jezikov se večinoma pridobi iz medijev.

1.3 Metode za doseganje ciljev zaključne projektne naloge

Naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. Teoretični del služi kot osnova za oblikovanje raziskave, študije primera, ki smo jo izvedli s pomočjo anketnega vprašalnika. Z anketno raziskavo smo poiskali odgovore na zastavljena vprašanja glede znanja in zagotavljanja znanja tujega jezika na delovnem mestu organizatorja prevozov ter s tem v zvezi preverjali tudi trditve oziroma zastavljene hipoteze.

2 OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA

V nalogi bomo predstavili transport in nekatera druga področja, ki so povezana z delovnim mestom organizatorja prevozov.

2.1 Transport

Transport, ki ga lahko z drugimi besedami poimenujemo tudi prostorska sprememba, ima kot ena najstarejših dejavnosti izredno pomembno vlogo v sodobni trgovini. Omogoča tekoči proces kupovanja in prodaje dobrin v narodnem in mednarodnem prostoru. Transport je lahko notranji ali zunanji. V tem primeru ne gre za regionalno delitev, temveč za delitev transporta znotraj enega podjetja in zunaj med podjetji. Glede na transportno sredstvo pa je transport lahko cestni, železniški, pomorski in letalski (Urbancl 2010).

Katero vrsto transporta bomo izbrali, se odločamo glede na naslednje elemente: hitrost (kako hitro bo blago prispelo v namembni prostor), varnost (kako varno je okolje, čemu smo izpostavljeni ljudje ali blago), množičnost (vpliva na kakovost transporta), rednost (tedenski prevozi), točnost (da blago in ljudje ne prihajajo v namembni prostor prezgodaj ali prepozno), pogostnost (z njo se poveča stopnja kakovosti), dostopnost (med ljudmi/blagom in transportnim sredstvom) in udobnost (prevoz ljudi) (Ogorelc 2004).

Med vsemi že zgoraj omenjenimi načini transporta je cestni najpogostejši in tudi najfleksibilnejši, vendar pa je relativno drag (Urbancl 2010).

Transport je premo sorazmeren z gospodarskim razvojem. Bolj kot je neko okolje transportno organizirano, bolj je tudi razvito. Prav tako velja obratno. Če je neko okolje gospodarsko bolj razvito, potrebuje tudi boljše transportno organiziranost (Ogorelc 2004).

Za dostopnost cestnega transporta je pomembna dobra cestna struktura. Pravno podlago ureja »Konvencija o pogodbi za mednarodni prevoz stvari po cesti«, t. i. CMR¹, ki je bila sprejeta leta 1956 v Ženevi (Selan Voglar, Simoniti in Šker 2005).

Glede na podatke ARRS za javnopravne evidence in storitve je podjetij, ki se ukvarjajo s cestnim tovornim prevozom, 5788, medtem ko je podjetij, ki opravljajo cestno potniško dejavnost, le 518. S pomorskim tovornim prometom se ukvarja 21, z železniškim 11 in z zračnim le 7 podjetij. Tako lahko sklepamo, da v Sloveniji, ne glede na predmet transporta ali način, kako bomo predmet pripeljali iz točke A na točko B, nesporno prevladuje cestni tovorni promet (AJ PES 2017).

¹ CMR – Konvencija o pogodbi za mednarodni prevoz tovora po cesti, iz francoščine Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route. Izraz CMR se uporablja tudi za tovorni list, ki se izpolni ob transportu (Wikipedia 2014).

2.2 Logistika

Če v sodobnem svetu logistika pomeni eno izmed večjih področij v gospodarstvu, je v preteklosti igrala pomembno vlogo predvsem na področju vojske. Beseda logistika je nastala iz francoske besede »loger«, ki pomeni nastanitev, namestitev oziroma preskrbovanje. Beseda se je največkrat uporabljala v povezavi z vojsko in vojskovanjem. Med prvine gospodarstva se je začela uvrščati šele po drugi svetovni vojni. S tem pa je prispevala k novim razsežnostim tudi v tehnologiji, ekonomiji, ekologiji in sociologiji (Gerič 2010). Drugi avtorji jo povezujejo tudi z vedami, kot so: pravo, informatika, strojništvo, pomožne tehnologije (Urbancl 2010).

Od časa po drugi svetovni vojni se je logistika razvijala v štirih stopnjah. Prvo stopnjo poimenujemo tradicionalna logistika, ki se ni ozirala na posamezne segmente v podjetju, saj je vsak oddelek delal zase, nepovezano z drugimi. Zaradi tega tudi ni deloval optimalno. Druga stopnja, poimenovana funkcionalna integracija, že stremi k povezovanju nekaterih oddelkov – povezuje distribucijo izdelkov in procese nabave. V tretji fazi, notranji integraciji, gre za celoten logistični nadzor nad zalogami v podjetju, medtem ko se v četrti fazi, ki ji pravimo tudi zunanja integracija, podjetja vključujejo v tako imenovane oskrbovalne verige, kjer so dobavitelji surovin povezani z odjemalci končnih izdelkov (Križman 2010).

Za uspešen in optimalno izkoriščen transport je nujno potrebna dobra logistična politika, ki je skupek načrtovanja, izvajanja in nadzora vseh aktivnosti, povezanih s potjo blaga ali ljudi na namembno mesto. Z dobro organizirano logistično potjo se lahko prihranita čas in strošek od distribucije do prodaje in dostave izdelka, obenem pa prinese tudi večjo izkoriščenost (Ogorelc 2004).

Logistika pomeni premoščanje prostora in časa objektov, kar ima za podjetja velik pomen. Tok blaga od nastanka pa do končnih uporabnikov mora biti skrbno zasnovan in načrtovan, glede na vrsto blaga, razdaljo in transportno infrastrukturo (Oblak 2007).

Logistika je torej storitvena dejavnost, ki pomeni prostorsko in časovno spremembo blaga. Znotraj podjetja logistika povezuje posamezne oddelke velikih organizacij – nabavo, marketing, finance, proizvodnjo – in jih povezuje v delovanje, ki stremi k skupnemu cilju, še vedno pa nima osrednje funkcije v podjetju. Logistika je za dobro poslovanje podjetja nepogrešljiva, medtem ko transport predstavlja njeno končno fazo, kjer se dejansko spremeni lokacija blaga.

2.3 Špedicija

Špedicija je v procesu transporta tista, ki poskrbi za nemotene logistične poti, ob tem pa poskrbi tudi za skladiščenje, razdelitev blaga po manjših enotah, pravno urejeno dokumentacijo o premestitvah blaga idr.

Definicij špedicije je veliko, glavna oziroma tradicionalna pa je še vedno iz leta 1966 in pravi: »Špedicija je specializirana gospodarska dejavnost, ki se ukvarja z organizacijo odprave blaga in drugimi posli s tem v zvezi. Špedicijo opravlja špediter, to je gospodarstvenik, pravna ali fizična oseba, ki se izključno in strokovno ukvarja z organizacijo odprave blaga svojih komitentov s pomočjo prevoznika in z drugimi posli s tem v zvezi.« (Turina in Capar 1966).

Špedicija opravlja funkcijo organizacije in koordinacije vseh potrebnih dejavnosti, ki zagotavljajo nemoteno gibanje blaga iz mesta odpreme do namembnega kraja. Špeditorske storitve pomenijo katerekoli storitve, povezane s prevozom blaga, hrambo, rokovanjem, pakiranjem in distribucijo blaga, kakor tudi vse pomožne svetovalne storitve. Špeditorske storitve so tudi storitve carinskega in davčnega področja, carinjenje in zavarovanje blaga, preskrba vse potrebne dokumentacije v zvezi z blagom. Posebnega pomena je špediter v mednarodni trgovini, saj v večini držav večji del izvoznih, uvoznih ter tranzitnih poslov poteka preko mednarodnih špedicij. Špediter v mednarodnem poslovanju nastopa kot operater ter organizator multimodalnega transporta. Špedicija na mednarodni ravni ni urejena z enotnimi predpisi ali mednarodnimi konvencijami. V večini evropskih držav je urejena z lastnimi predpisi glede opravljanja špeditorskih storitev (Šenk-Ileršič 2010).

Pravna definicija na drugi strani pravi, da je špedicija oziroma špediter tisti, ki mora v procesu transporta poiskati najbolj varno in varčno možnost za prevoz, skladiščenje in odpremo tujega blaga, in sicer na svoje ime in za svoj račun. Zunanji izvajalec za podjetja, ki skrbi za celoten transport, za to prejme plačilo (Jakomin, Jelenc in Vlačič 2006).

Naročila logističnih storitev potekajo v več fazah: predaja naročila, priprava za izvedbo naročila (skladiščenje), izvajanje naročila, sestavljanje komponent naročila (skladišče), odprava naročenega blaga (transport), fakturiranje (Oblak 2007).

Po dogovoru in prejemu naročila v podjetje je pred izvedbo transporta treba izvesti še nekaj pomembnih nalog. Najprej se prejeto naročilo potrdi in pozicionira, nato se prouči in obdela. Po tem, ko je pripravljen načrt, kako, s kom in kdaj, se je treba lotiti kalkulacije stroškov. Nato je na vrsti časovni načrt, kdaj se blago prevzema in kdaj dostavlja. Po izbiri prevoznika se izda potni nalog, za naročeni prevoz se pripravi prevozna in carinska dokumentacija, nato pa se transport nadzira. Med transportom je potrebno posredovanje informacij med naročnikom prevoza in prevoznikom ter reševanje morebitnih zapletov. Po opravljeni storitvi pa se za opravljanje špedicijskih storitev izda račun, za prevoz pa plača prevozniku (Jakomin, Jelenc in Vlačič 2006).

Špedicija je torej tista, ki je odgovorna za optimalno povezovanje vseh teh faz logistike. Za opravljanje vseh faz pa potrebuje usposobljene ljudi. To so komisionarji², skladiščniki, prevozniki, organizatorji prevoza, računovodje in pravniki, ki pod vodstvom dobrega vodje soustvarjajo proces logistike.

Špeditorske storitve se opravljajo na podlagi špeditorske pogodbe ali špeditorske ponudbe. Špeditorska pogodba je dvostranska pogodba gospodarskega prava in je sklenjena takrat, ko naročnik izroči špediterju pisni nalog ali dispozicijo³, špediter pa dispozicijo sprejme. Komitent ali nalogodajalec se obveže, da bo plačal storitev, provizijo in nastale stroške (Šenk-Ileršič 2010).

2.4 Prevoznik

Prevozniki so tisti, ki od špedicij prevzemajo pogodbeno delo. Po transportnih nalogah v imenu nalogodajalcev poskrbijo, da je blago čim hitreje oziroma v določenem času na namembnem kraju.

2.5 Organizator prevozov – disponent⁴

Organizatorji prevozov so posredno operativno osebje v transportnem podjetju oz. pri prevozniku. Vzpostavljajo stalni stik s strankami, se z njimi dogovarjajo za posel, uredijo organizacijo prevoza, vozila razporedijo in o razporedu obvestijo voznike. Lahko jih razdelimo glede na področja delovanja oz. relacije, na katerih delujejo. Delovne naloge organizatorja prevozov so torej:

- razporejanje vozil in voznikov po relacijah glede na pridobljene stranke,
- pisanje potnih nalogov in urejanje ostale prevozne dokumentacije,
- informiranje voznikov o stanju na cestah,
- pomoč pri reševanju nakladov in razkladov,
- neposredna komunikacija z voznikom in nalogodajalcem,
- urejanje carinske dokumentacije,
- spremljanje cen na trgu ponudnikov in izvajalcev prevoza,

² »Komisionar je samostojni trgovec, ki v svojem imenu in za tuj račun kupuje ali prodaja blago ali vrednostne papirje.« (Borišek in Levpušček 2009).

³ Dispozicija – 1. razporeditev, razvrstitev česa, pripravljane, urejanje, ureditev, načrt, osnutek, napotilo, navodilo, uredba, odločba (Verbinc 1974).

⁴ Disponent (iz lat. ukreniti, razpolagati) – upravnik, pooblaščenec, ekonomski pooblaščen predstavnik, npr. podjetja; vodja poslovnega oddelka s posebnimi pooblastili; kdor s čim razpolaga (Tavzes 2002) (Verbinc 1974).

- oddaja prevozne dokumentacije v računovodstvo: CMR⁵, dobavnice, potrdilo o opravljenem prevozu, potrdila o carinjenju, računi.

Naj teorijo ponazorim z lastno prakso. Kot zaposlena na mestu disponenta opravljam številna dela v prevoznikem podjetju. Ena izmed najpomembnejših nalog je, da se dogovorim za transport, termine ter vrsto/način menjave transportne embalaže. Pri tem moram upoštevati dogovore z mejnimi prehodi, urediti carinsko dokumentacijo ter se pogoditi za primerno ceno. Ta je odvisna od razdalje, količine blaga, vrste blaga, terminov, obveznosti carinjenja, vozila in sposobnosti pogajanja vsakega posameznika.

Ko je dogovor z nalagodajalcem sklenjen, dodelim blago na vozilo, ga kombiniram z ostalimi delnimi tovari in z navodili nalagodajalca seznanim voznika. Blago, ki bo prešlo mejo, najavim obmejnim špedicijam, ki pripravijo potrebno dokumentacijo. V primeru zapletov med transportom o tem obveščam nalagodajalce, da se težave odpravljajo v čim krajšem možnem času.

Po opravljenem transportu vso transportno dokumentacijo predam v računovodstvo. To pošlje račun z vso transportno dokumentacijo na naslov nalagodajalca, od katerega pozneje prejmemo plačilo za opravljeno storitev.

⁵ CMR uporabimo tudi kot ime tovornega lista. Na njem so vsi pomembni podatki o transportu (kraj naklada in razklada, količina blaga, teža blaga, morebitne poškodbe idr.). Potrjen je s strani pošiljatelja, prejemnika in prevoznika blaga.

3 UČENJE IN ZNANJE TUJIH JEZIKOV

3.1 Učenje tujih jezikov v Sloveniji in Evropski uniji

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) so se znatno povečale možnosti zaposlitve v tujini. Zaradi povpraševanja in ponudbe na trgu dela se je povečala možnost prehajanja delavcev med državami, s tem pa se je posledično povečala tudi potreba po kakovostnem znanju tujih jezikov. Če se želimo zaposliti v tujini, moramo imeti dobro znanje tujega jezika države, kamor migriramo kot delavec. Za Slovence je to pogosto država nemško govorečega področja.

Kot prvi tuji jezik se v Sloveniji poučuje predvsem angleščina, nemščina pa se kot prvi tuji jezik počasi umika. Podatki za šolsko leto 2010/11 kažejo, da si je nemščino kot prvi tuji jezik izbralo manj kot 7 % osnovnošolcev in manj kot 7 % srednješolcev. Ostaja pa najpogostejša izbira za učenje drugega tujega jezika (Večer 2012). Učenci lahko nemščino sicer izberejo kot izbirni tuji jezik na šolah, kjer se ta predmet izvaja. Tega jezika se učijo tudi dijaki nekaterih srednjih šol in fakultet.

Kot je zapisano v sporočilu Evropske komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu socialno-ekonomskemu odboru in Odboru regij, je večjezičnost prednost Evrope in skupna zaveza. Večina držav članic Evropske unije je med leti 1999 in 2005 sicer povečala ponudbo jezikov v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju, vendar se je ta ponudba širila predvsem z učenjem angleškega jezika (Komisija evropskih skupnosti 2008).

Leta 2002 je evropski vrh v Barceloni priporočil učenje vsaj dveh tujih jezikov v članicah Evropske unije, in sicer že od zgodnjega obdobja učenja (European Commission 2008).

Zaradi zgoraj omenjenih razlogov naj bi se učenju tujih jezikov v Sloveniji in celotni Evropski uniji namenilo še več pozornosti kot v preteklosti, saj se tudi potrebe po kakovostnem znanju tujih jezikov povečujejo. Dejstvo pa je, da ima med tujimi jeziki v Sloveniji najvidnejšo vlogo angleščina.

V Sloveniji do zdaj še nismo vpeljali obveznega učenja dveh tujih jezikov v osnovnih šolah – začeli smo sicer s postopnim uvajanjem drugega tujega jezika – tj. lahko nemščina, italijanščina, madžarščina, hrvaščine, francoščina ali angleščina – v nekaterih šolah in učenjem drugega tujega jezika v okviru izbirnih predmetov (Pravilnik o postopnem uvajanju drugega tujega jezika v osnovne šole)⁶.

⁶ 2. člen tega pravilnika se glasi: Postopno uvajanje drugega tujega jezika v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju bo potekalo v šolskih letih 2008/2009, 2009/2010 in 2010/2011.

Zakon o osnovni šoli iz leta 2011 (MMC RTV Slovenija 2013) je »predvidel odpravo postopnega uvajanja drugega tujega jezika v osnovne šole«. Uvedba obveznega tujega jezika v drugem razredu osnovne šole ter izbirnega pouka drugega tujega jezika pa je bila leta 2013 »zamaknjena za eno šolsko leto, v šolsko leto 2014/2015, tudi zaradi državnih finančnih težav« (MCC RTV Slovenija 2013).

Uvedba drugega tujega jezika v vse osnovne šole v Sloveniji se torej ni izvedla. Še vedno pa je učencem na voljo drugi tuji jezik kot neobvezni izbirni predmet od 6. do 9. razreda in kot obvezni predmet v 7., 8. in 9. razredu.

Začelo pa se je uvajanje v najnižje razrede osnovne šole: » V šolskem letu 2015/16 je 86,1 % prvošolcev imelo na urniku tuji jezik kot neobvezni izbirni predmet. Večina se je učila angleščino, nekaj manj kot 3 % pa nemščino«. Ob prehodu v novo šolsko leto 2016/17 pa so se tujega jezika kot obveznega predmeta učili vsi drugošolci v Sloveniji. S tem se je zaključilo uvajanje tujega jezika v 2. razred, ki se je začelo v šolskem letu 2014/15 na 62 osnovnih šolah (MCC RTV Slovenija 2013).

Evropska unija torej stremi k temu, da bi vsak prebivalec EU poleg maternega jezika govoril še vsaj dva tuja jezika; na eni strani zaradi optimalne razporeditve delovne sile znotraj EU, po drugi strani pa zaradi večjega medkulturnega sprejemanja (Pižorn 2009). Optimalna razporeditev delovne sile je torej nemogoča brez znanja tujih jezikov, brez tega pa je onemogočeno tudi poslovanje med različno govorečimi narodi.

Ker se zavedamo pomena razširjenosti splošnega znanja tujih jezikov, se na slovenskih tleh v zadnjih letih spreminjajo učni načrti glede poučevanja prvega tujega jezika. 24. 2. 2014 je, kot že omenjeno, Slovenija s sprejetjem pravilnika o postopnem uvajanju prvega tujega jezika začela korenito spremembo na področju jezikovnega izobraževanja. Tako so morale šole po določenih ministrstva v zadnjih letih postopno uvajati prvi tuji jezik v drugi razred osnovne šole, zdaj pa se tujega jezika učijo že vsi drugošolci. Uvedba obveznega drugega tujega jezika v vse

V šolskem letu 2008/2009 začne izvajati pouk drugega tujega jezika za učence 7. razreda največ 10 % šol od skupnega števila osnovnih šol.

V šolskem letu 2009/2010 začne izvajati pouk drugega tujega jezika za učence 7. razreda še največ 20 % šol od skupnega števila osnovnih šol. Šole morajo izpolnjevati pogoje v skladu s tem pravilnikom in imeti dovoljenje ministra.

V šolskem letu 2010/2011 začne izvajati pouk drugega tujega jezika za učence 7. razreda vsako leto še največ 30 % šol od skupnega števila osnovnih šol. Šole morajo izpolnjevati pogoje v skladu s tem pravilnikom in imeti dovoljenje ministra.

V šolskem letu 2011/2012 začnejo izvajati pouk drugega tujega jezika za učence 7. razreda vse osnovne šole v Republiki Sloveniji.

4. člen istega pravilnika: Kot drugi tuji jezik se izvaja pouk iz naslednjih predmetov: nemščina, italijanščina, madžarščina, hrvaščina, francoščina in angleščina.

Šola izbere en tuji jezik in ga izvaja v celotnem obdobju postopnega uvajanja drugega tujega jezika.

osnovne šole pa ni uspela (Pravilnik o postopnem uvajanju prvega tujega jezika v 2. razred osnovne šole).

3.2 Učenje in znanje tujih strokovnih jezikov v slovenskih srednješolskih in visokošolskih izobraževalnih programih

S povečanimi potrebami po izobraževanju na področju tujih strokovnih jezikov se od 60. let prejšnjega stoletja povečuje tudi nujnost po iskanju novih metod poučevanja strokovnih jezikov. Zaradi prevladujočega položaja angleškega jezika v svetu je število raziskav v največ primerih izvedeno na področju poučevanja, izobraževanja in znanja angleškega jezika. Velik preskok pri poučevanju in učenju angleškega jezika (in tudi drugih tujih jezikov) smo doživeli predvsem zaradi hitrega razvoja računalniške in spletne tehnologije. Z razvojem spletnih tehnologij in večjo računalniško pismenostjo se je posameznikom približal pristop do učenja tujih jezikov preko spletnih aplikacij.

V Sloveniji dve tretjini dijakov obiskujeta strokovne poklicne šole, na katerih se poučuje strokovni jezik. Od tega ima ena petina vseh dijakov za prvi tuji jezik nemščino, preostali pa angleščino. V času izobraževanja se večina dijakov uči tudi drugega tujega jezika (Kozar 2007).

Tujega jezika stroke se danes v Sloveniji učijo tudi študentje na nekaterih višjih šolah in na vseh treh slovenskih univerzah, vendar ne na vseh članicah univerz. Večinoma je ta jezik angleščina, prisotni pa so tudi nemščina, francoščina, italijanščina idr.

Pri učenju tujih strokovnih jezikov je pomemben podatek, zakaj se tujega jezika sploh učimo oz. kje ga bomo uporabljali. Na problematiko v zvezi z metodami poučevanja opozarjajo profesorji sami, saj so pedagoško podkovani le za poučevanje splošnega tujega jezika, slovnice, ne pa tudi terminologije za posamezne stroke, za katere se ponuja znanje v srednjih šolah (Svetlin Gvardjančič 2007). Glede na nestrokovno podkovanost lahko to za dijake pomeni, da se jim sploh ne ponudi znanje, ki je primerno za določeno stroko, oz. zadostno znanje nasploh. V Sloveniji še ni študija za poučevanje tujega strokovnega jezika (Jarc in Zorko 2013).

Učitelji tudi poudarjajo, da so pri izbiri strokovne literature za dijake oz. študente sami. Največ strokovne literature je za poučevanje tujega strokovnega jezika na voljo na področju ekonomskih in poslovnih ved. Za predmete poslovna angleščina, nemščina, francoščina idr. so na voljo številna gradiva. Pri drugih strokah, kjer ni na voljo komercialnih gradiv, so učitelji prepuščeni sami sebi, ne samo z izbiro učbenikov, ampak tudi s pripravo učnih listov in ostale literature za poučevanje (Jarc in Zorko 2013).

Ena od novejših metodologij, ki se uporablja pri študiju TJS, je PNU (problemsko naravnano učenje), pri katerem študentom predstavimo neki problem, ki ga je potrebno reševati v tako imenovani učeči se skupnosti oz. timu. Študentje se posvetijo problemu z vidika stroke in tujega strokovnega jezika. Pri tem sodelujejo učitelji stroke in učitelji tujih jezikov, saj le na ta način

zastavijo in rešujejo realne probleme določene stroke. Študentje ob reševanju problema bolj razumejo snov in njihovo znanje je tako dolgotrajnejše (Celinšek in Markič 2008).

Raziskava »Tuji jeziki stroke v slovenskem visokem šolstvu« je pokazala, da bi bilo pred vključitvijo študentov v program nujno upoštevati, kakšen učni program, kakšno znanje in katera gradiva ponuditi študentom, in sicer glede na predznanje študentov, ki so ga pridobili v srednji šoli (Djurić, Godnič Vičič in Jurković 2008). Ker se ta ocenjevanja izhodiščnega znanja ob prestopu iz srednje šole na fakulteto ne izvajajo⁷, se študentom tudi težje ponudi primerno znanje. Tudi ciljno znanje ni vedno določeno (Danko idr. 2012).

Kadar gre za vprašanje izbire tujega jezika, pa je v večini primerov v ospredju angleščina, čeprav bi glede na okolje prišel bolj prav kateri drug jezik. Le nekaj fakultet ima možnost izbire med nemščino in angleščino. Srečamo pa se tudi s študijskimi programi, ki popolnoma izključujejo pouk tujega jezika iz nabora obveznih predmetov (Danko idr. 2012).

Žibret (2007) meni, da angleščina iz šol izpodriva nemščino, ki pa je na našem področju – zaradi bližine Avstrije in Nemčije in zaradi razširjenosti jezika samega – še kako pomembna. Velik pomen ima tudi zaradi širitve podjetij in večjih korporacij iz omenjenih držav na naše ozemlje.

Glede na rezultate raziskave »Pouk nemškega jezika v okviru bolonjske reforme v Sloveniji« se nemščina vrača v osnovne šole. Učenci se je lahko učijo kot drugega tujega jezika, ki je izbirni predmet tri leta. Njihovo znanje pa naj bi se po treh letih ocenilo s SEJO (Skupni evropski jezikovni okvir)⁸ A1 ali A2. Kot drugi tuji jezik se nemščina poučuje tudi v srednjih tehniških šolah in gimnazijah.

Po končani gimnaziji naj bi se stopnja znanja po SEJO ocenila z B1 ali B2, po končani srednji tehnični ali poklicni šoli pa še vedno z A1 ali A2 (Danko idr. 2012).

3.3 Znanje tujih jezikov na področju logistike

⁷ Na nekaterih fakultetah se sicer izvajajo uvrstitveni testi (npr. na Fakulteti za management).

⁸ SEJO – »predstavlja skupno osnovo za pripravljanje jezikovnih učnih načrtov, kurikularnih smernic, izpitov, učbenikov, itn.«. Skupne referenčne ravni so sledeče: osnovni uporabnik (A1–A2), samostojni uporabnik (B1–B2) in učinkoviti uporabnik (C1–C2), kot je navedeno v dokumentu Sveta Evrope Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje 2011 (Ministrstvo RS za šolstvo in Šport 2011).

Za delo organizatorja so, kot smo že ugotovili v prejšnjih poglavjih, kjer smo opisovali naloge organizatorja prevozov, komunikacijske sposobnosti velikega pomena, in sicer tako v domačem kot tudi v tujem jeziku.

Obstaja mnogo raziskav, ki potrjujejo pomen znanja tujih jezikov v mednarodni trgovini in tako tudi v logistiki in tudi raziskave v povezavi s specifičnimi kompetencami za zaposlene v logistiki, npr. projekt Panožni kompetenčni model (*Panožni kompetenčni model* 2013), ki kot potrebno specifično znanje (poleg obvladovanja računalniške podpore, znanja upravljanja poslovnih procesov, varnosti in zdravja pri delu, zakonodaje s področja dela, kakovosti in obvladovanja pomorskega agencijskega poslovanja) izpostavlja tudi kompetenco oz. znanje tujih jezikov.

Po pregledu predmetnika Srednje šole za logistiko v Celju ugotovimo, da nudijo dijakom, vpisanim v smer logistični tehnik, 417 ur pouka prvega tujega jezika in 204 ure pouka drugega tujega jezika v vseh štirih letih trajanja programa. Na Fakulteti za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani, smer prometna tehnika in transportna logistika, pa se študentje tujega jezika učijo samo v prvih dveh letnikih – skupno (s prištetimi urami samostojnega dela študentov) sicer v obsegu 260 ur, kar pomeni le 120 kontaktnih ur pouka strokovne angleščine v dveh letih.

V nalogi se bomo omejili na pomembnost oz. prednost znanja nemškega in angleškega jezika za zaposlene v logistiki oz. na delovnem mestu organizatorja prevozov.

4 RAZISKAVA

Pri izdelavi zaključne projektne naloge smo v sklopu teoretičnega dela na osnovi strokovne literature predstavili posamezne pojme in potek dela organizatorja prevozov na eni strani ter splošni pomen znanja tujih jezikov v sodobnem poslovnem svetu na drugi.

V okviru empiričnega dela bomo predstavili podatke, ki smo jih zbirali s pomočjo anketiranja zaposlenih na delovnem mestu organizatorja prevozov/disponenta v transportnih podjetjih, ki poslujejo tudi na tujih trgih. Anketa je bila izvedena s pomočjo spletnega portala »Ika«, nato pa razposlana med zaposlene na delovnem mestu disponent/organizator prevozov. Do baze disponentov smo prišli s pomočjo aplikacije »Timocom«, ki jo transportna podjetja uporabljajo za trgovanje s prevozi.

Anketa je bila sestavljena iz dveh delov. V uvodnem delu smo anketirance spraševali po osnovnih podatkih. Tako smo dobili informacije o stopnji izobrazbe, starosti, njihovem splošnem mnenju o znanju jezikov itn. V nadaljevalnem delu ankete pa smo jih prosili, naj sami ocenijo svoje znanje nemščine in angleščine; pri samoocenjevanju smo si pomagali z dokumentom Sveta Evrope: Skupni evropski jezikovni okvir (Ministrstvo RS za šolstvo in Šport 2011).

4.1 Opis vzorca

Anketa je bila poslana na 100 elektronskih naslovov, pridobljenih s pomočjo »Timocom« aplikacije. Oddanih je bilo 62 anket, od tega 53 popolno izpolnjenih.

Pri anketi je sodelovalo 28 moških in 34 žensk zaposlenih na delovnem mestu organizatorja prevozov.

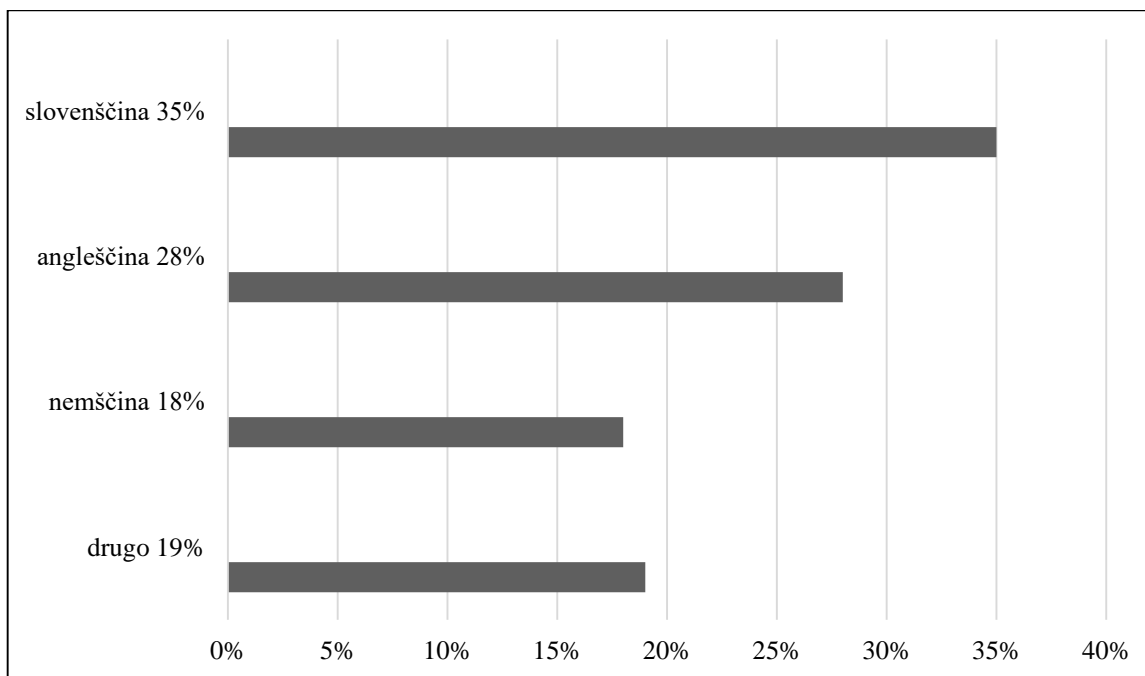
Največ anketirancev je bilo iz starostne skupine od 21 do 30 let, in sicer 31. 16 anketirancev je bilo iz starostne skupine od 31 do 40 let. 7 anketirancev je bilo iz starostne skupine od 41 do 50 let in nazadnje še 5 anketirancev iz starostne skupine od 51 do 60 let.

10 anketirancev ima dokončano četrto stopnjo izobrazbe, 25 anketirancev ima dokončano peto stopnjo izobrazbe, 19 anketirancev ima dokončano šesto stopnjo izobrazbe in 8 anketirancev ima sedmo stopnjo izobrazbe.

4.2 Rezultati ankete

Na vprašanje št. 1 (Ali je znanje tujega jezika nujno za delo na vašem delovnem mestu?) je odgovorilo 59 anketirancev. Poznavanje tujega jezika je nujno potrebno za 40 anketirancev, za 19 anketirancev pa poznavanje tujih jezikov na delovnem mestu ni potrebno.

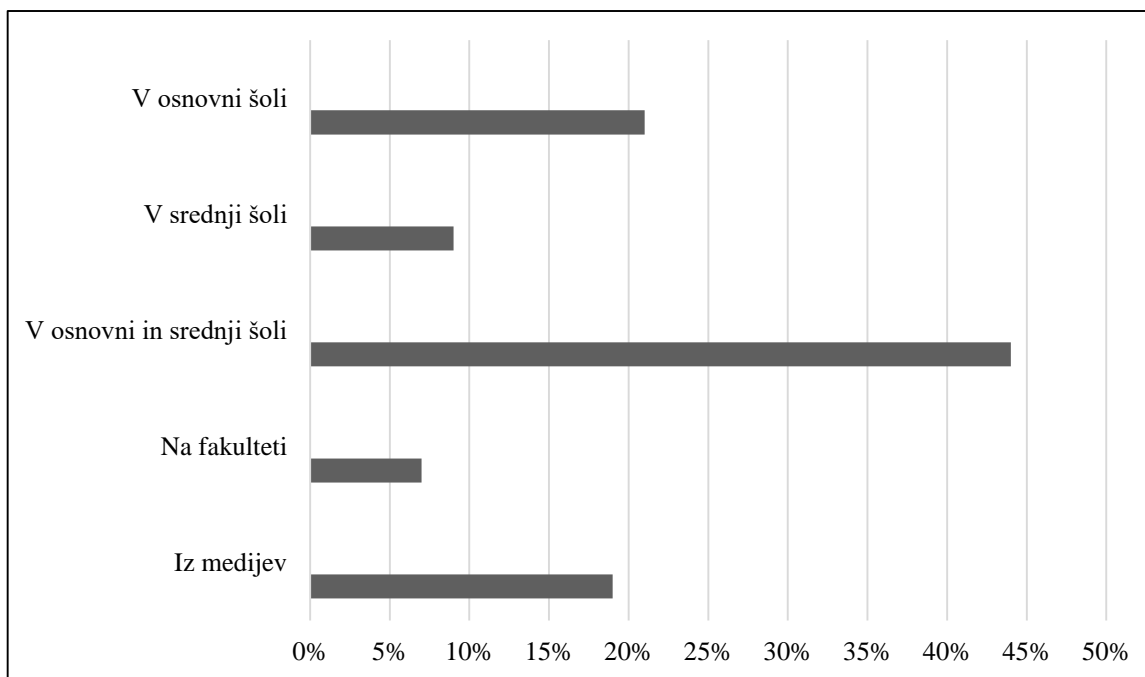
Na vprašanje št. 2 (Katere jezike največ uporabljate na delovnem mestu?) smo prejeli 59 veljavnih odgovorov. Na prvem mestu po pogostosti uporabe je slovenščina, sledi ji angleščina, za njima pa je nemščina (Slika 1).

Slika 1: Katere jezike največ uporabljate na delovnem mestu (n = 59)

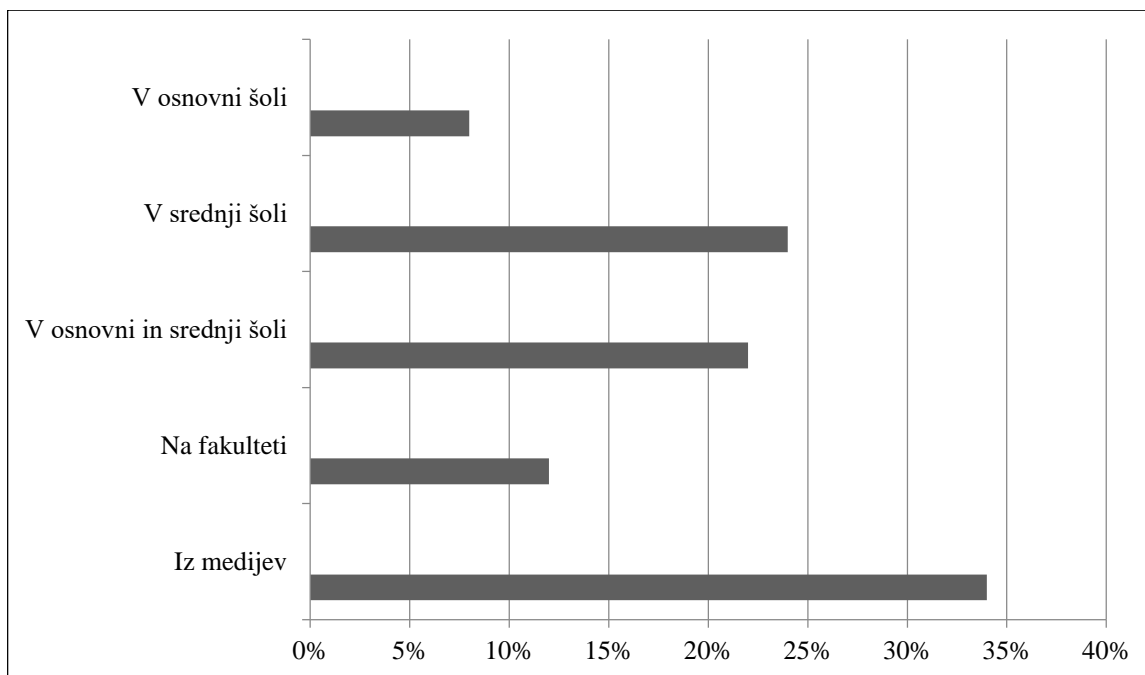
Na vprašanje št. 3 (Katerega od jezikov uporabljate več, nemščino ali angleščino?) smo prejeli 59 odgovorov. 41 anketirancev je odgovorilo, da več uporablja angleščino, 18 anketirancev pa več uporablja nemščino.

Na vprašanje št. 4 (Kje ste se naučili angleškega jezika?) je odgovorilo 58 anketirancev. Največ anketirancev se je angleškega jezika naučilo v osnovni in srednji šoli, kar 44 %. 21 % anketirancev se je angleški jezik naučilo samo v osnovni šoli. Iz medijev je znanje angleškega jezika pridobilo 19 % anketirancev. V srednji šoli se je naučilo angleščine 9 % anketirancev, 7 % anketirancev pa se je angleščine naučilo na fakulteti (Slika 2).

Slika 2: Kje ste se naučili angleškega jezika (n = 58)

Pri vprašanju št. 5 (Kje ste se naučili nemškega jezika?) se prikaže drugačna slika. Na vprašanje smo prejeli 46 veljavnih odgovorov. Na vprašanje je kar 34 % anketirancev odgovorilo, da so znanje nemščine pridobili iz medijev. 24 % anketirancev se je nemščine naučilo v srednji šoli. V osnovni in srednji šoli se je nemščine naučilo 22 % anketirancev, 12 % anketirancev se je nemščine naučilo na fakulteti in 8 % anketirancev je znanje iz nemškega jezika pridobilo v osnovni šoli (Slika 3).

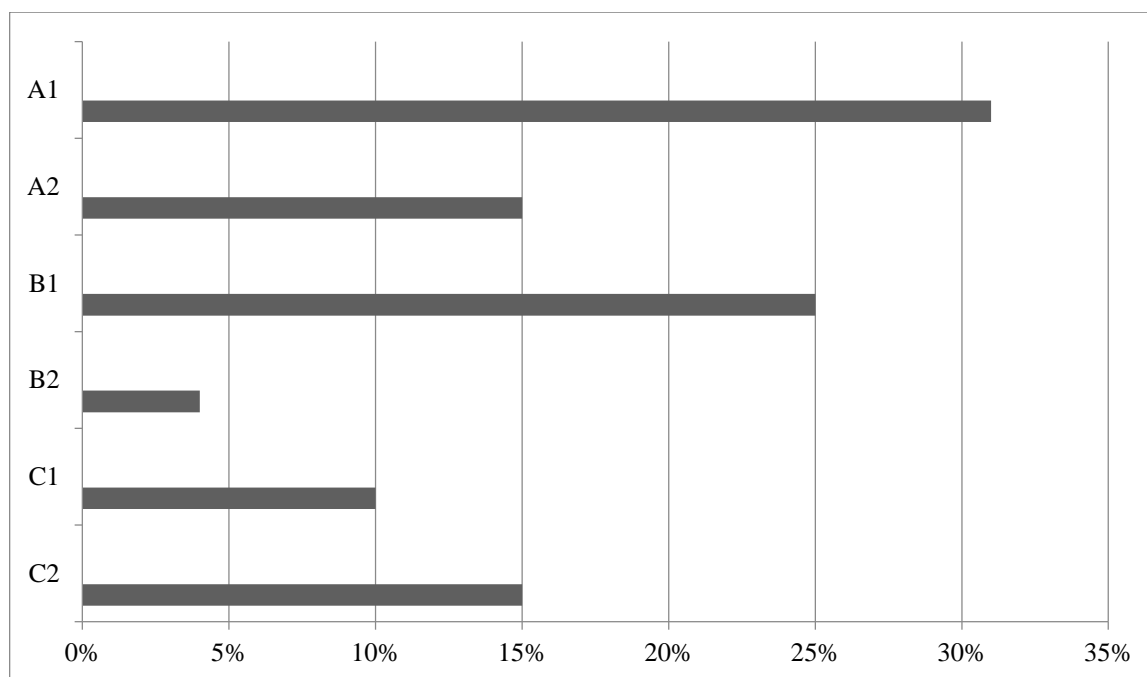

Slika 3: Kje ste se naučili nemškega jezika (n = 46)

Pri vprašanju št. 6 (Ali šolstvo po vašem mnenju zagotavlja dovolj znanja tujih jezikov?) smo prejeli 59 veljavnih odgovorov. 39 anketirancev je odgovorilo, da šolstvo ne zagotavlja dovolj znanja tujih jezikov, 20 anketirancev pa je odgovorilo, da šolstvo zagotavlja dovolj znanja tujih jezikov.

Pri vprašanju št. 7 (Samoocenitev slušnega razumevanja nemščine) smo od anketirancev prejeli 48 odgovorov. 15 anketirancev se je ocenilo z A1, kar pomeni, da pri počasnem in razločnem govorjenju razumejo posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo na poslušalca, njegovo družino in neposredno življenjsko okolje. 12 anketirancev se je ocenilo z B1, kar pomeni, da pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razumejo glavne točke, kadar gre za znane stvari, s katerimi se redno srečujejo na delu, v šoli, prostem času itn. Če je govorjenje razmeroma počasno in razločno, razumejo tudi glavne misli mnogih radijskih in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi težavami in temami, ki anketirance osebno ali poklicno zanimajo. 7 anketirancev se je ocenilo z A2, torej da razumejo besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanašajo na najbolj temeljne stvari (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, zaposlitev). Lahko ujamejo glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil. 7 anketirancev se je ocenilo s C2. Ti anketiranci nimajo težav pri razumevanju jezika, govorjenega v živo ali posredovanega preko medijev, četudi je tempo govorjenja hiter. Potrebujejo zgolj nekaj časa, da se privadijo na način govora. 5 anketirancev se je ocenilo s C1 – razumejo daljše govorjenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumejo televizijske oddaje in filme. Dva anketiranca pa sta se ocenila z B2, torej menita, da razumeta daljše govorjenje in predavanja in lahko sledita celo bolj

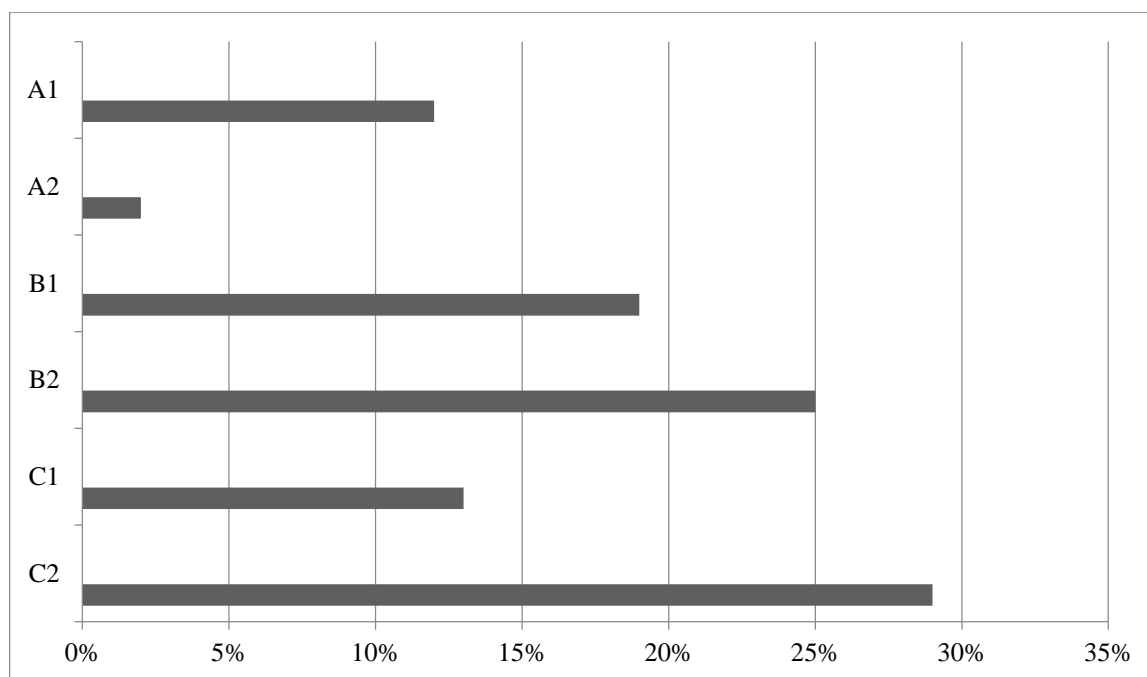
zahtevnim pogovorom, pod pogojem, da je tema dovolj splošna. Razumeta večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah in večino filmov v standardnem jeziku (slika 4).

Slika 4: Slušno razumevanje nemščine (n = 48)

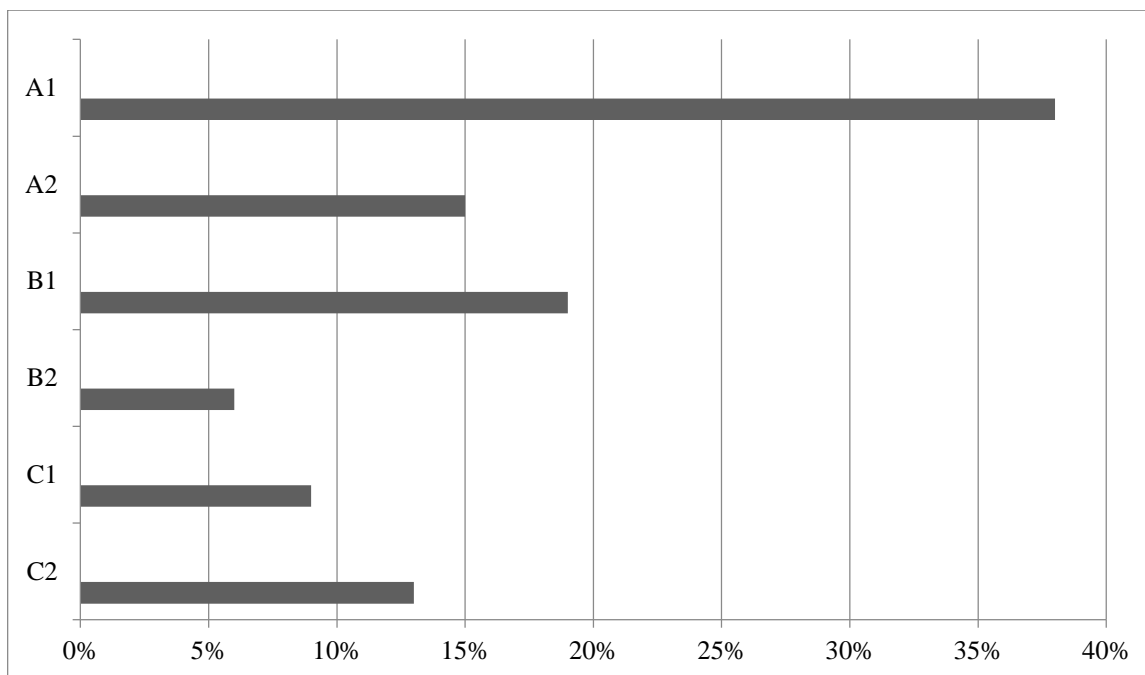
Na vprašanje št. 8 (Samoocenitev slušnega razumevanja angleščine) smo dobili 52 veljavnih odgovorov. 15 anketirancev se je ocenilo s C2. Ti anketiranci nimajo težav pri razumevanju jezika, govornega v živo ali posredovanega preko medijev, četudi je tempo govornega hitro. Potrebujemo zgolj nekaj časa, da se privadimo na način govora. 13 anketirancev se je ocenilo z B2, torej da razumejo daljše govorjenje in predavanja in lahko sledijo celo bolj zahtevnim pogovorom, pod pogojem, da je tema dovolj splošna. Razumejo večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah in večino filmov v standardnem jeziku. 10 anketirancev se je ocenilo z B1, kar pomeni, da pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razumejo glavne točke, kadar gre za znane stvari, s katerimi se redno srečujejo na delu, v šoli, prostem času itn. Če je govorjenje razmeroma počasno in razločno, razumejo tudi glavne misli mnogih radijskih in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi težavami in temami, ki anketirance osebno ali poklicno zanimajo. S C1 se je ovrednotilo 7 anketirancev. Ti razumejo daljše govorjenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumejo televizijske oddaje in filme. 6 anketirancev se je ocenilo z A1, kar pomeni, da pri počasnem in razločnem govorjenju razumejo posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo na poslušalca, njegovo družino in neposredno življenjsko okolje. En anketiranec pa se je ocenil z A2. Ta razume besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanašajo na najbolj temeljne stvari (na primer najosnovnejši osebni

in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, zaposlitev). Lahko ujame glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil (Slika 5).

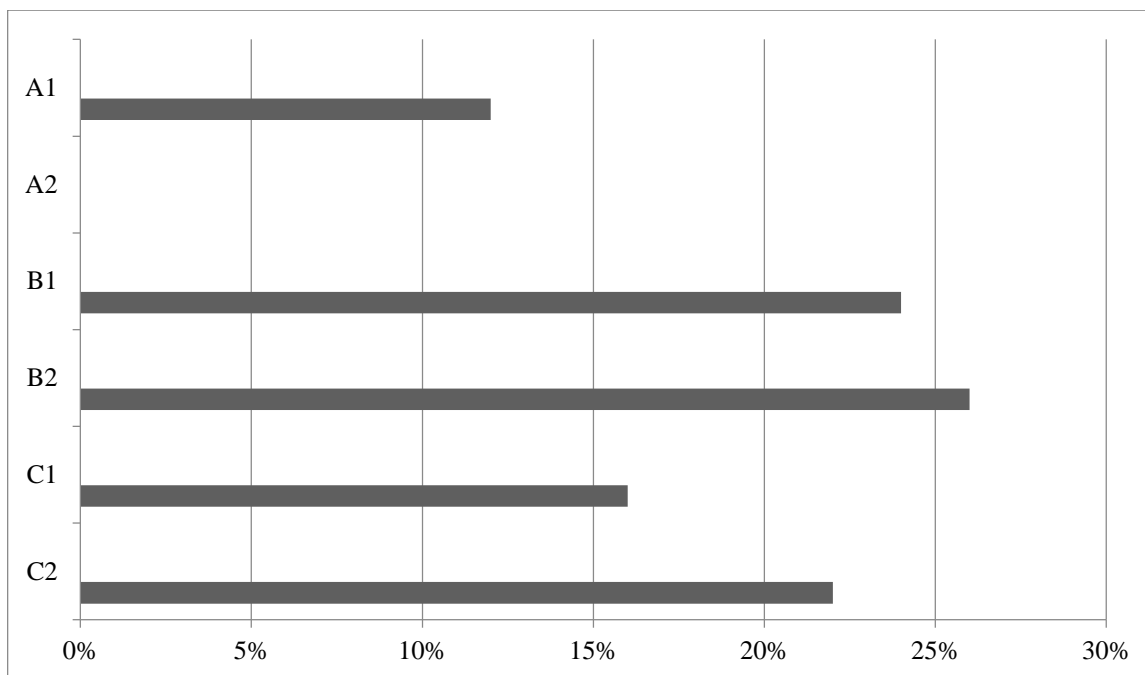
Slika 5: Slušno razumevanje angleščine (n = 52)

Na vprašanje št. 9 (Samocenenitev bralnega razumevanja nemščine) smo prejeli 47 odgovorov. 18 anketirancev se je ocenilo z A1. Ti anketiranci razumejo posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer v obvestilih, na plakatih in v katalogih. 9 anketirancev se je ocenilo z B2. Ti berejo in razumejo članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumejo sodobno književno prozo. 7 anketirancev se je ocenilo z A2. Lahko berejo zelo kratka, preprosta, vsakdanja besedila, kot so oglasi, prospekti, jedilniki in urniki. V njih znajo poiskati natančno določen, predvidljiv podatek. Razumejo kratka in preprosta osebna pisma. S C2 se je ocenilo 6 anketirancev. Ti z lahkoto berejo vse vrste zapisanih besedil, tudi ko gre za abstraktna, po jeziku in zgradbi zahtevna besedila, na primer priročnike, strokovne članke in književna dela. 4 anketiranci so se ocenili s C1, kar pomeni, da razumejo dolga, zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi književna besedila, ter zaznavajo slogovno različnost. Razumejo strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na njihovo strokovno področje. Trije anketiranci pa so se ocenili z B2, kar pomeni, da berejo in razumejo članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumejo sodobno književno prozo (Slika 6).

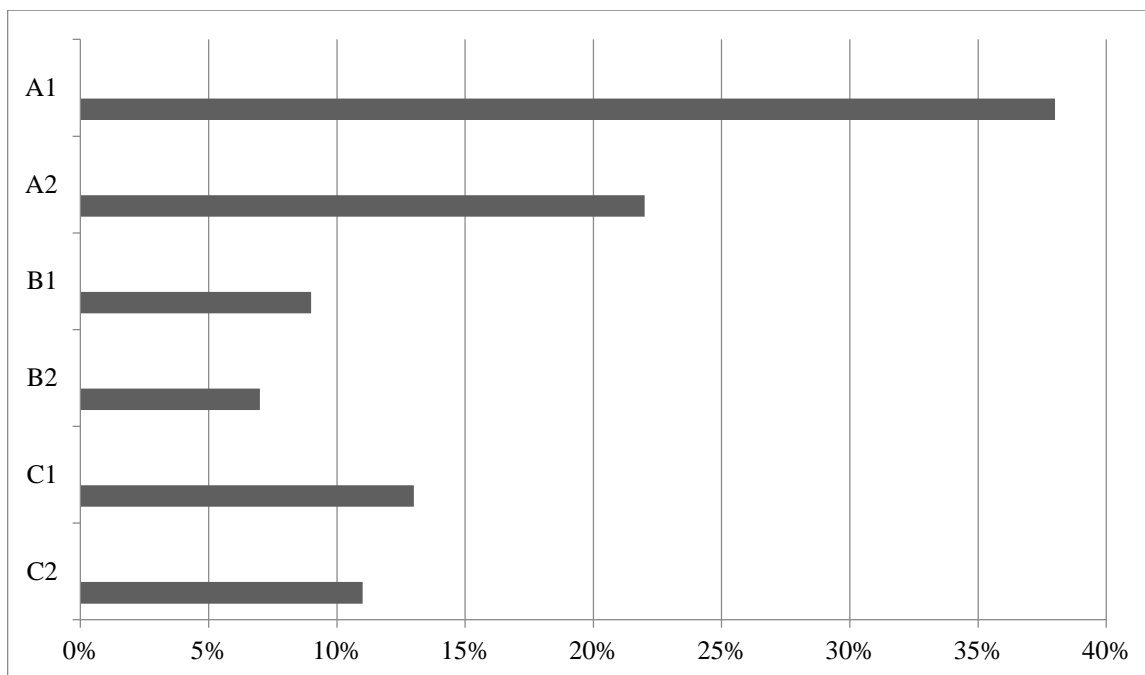
Slika 6: Bralno razumevanje nemščine (n = 47)

Bralno ocenjevanje angleščine (vprašanje št. 10) je ocenilo 51 anketirancev. 14 anketirancev je odgovorilo z B2. Kandidati berejo in razumejo članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumejo sodobno književno prozo. 12 anketirancev se je ocenilo z B1. To pomeni, da razumejo posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer v obvestilih, na plakatih in v katalogih. S C2 se je ocenilo 11 anketirancev. Ti z lahkoto berejo vse vrste zapisanih besedil, tudi ko gre za abstraktna, po jeziku in zgradbi zahtevna besedila, na primer priročnike, strokovne članke in književna dela. 8 anketirancev se je ocenilo s C1, kar pomeni, da razumejo dolga, zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi književna besedila, ter zaznavajo slogovno različnost. Razumejo strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na njihovo strokovno področje. Z A1 pa se je ocenilo 6 anketirancev. Ti menijo, da razumejo posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer v obvestilih, na plakatih in v katalogih (Slika 7).

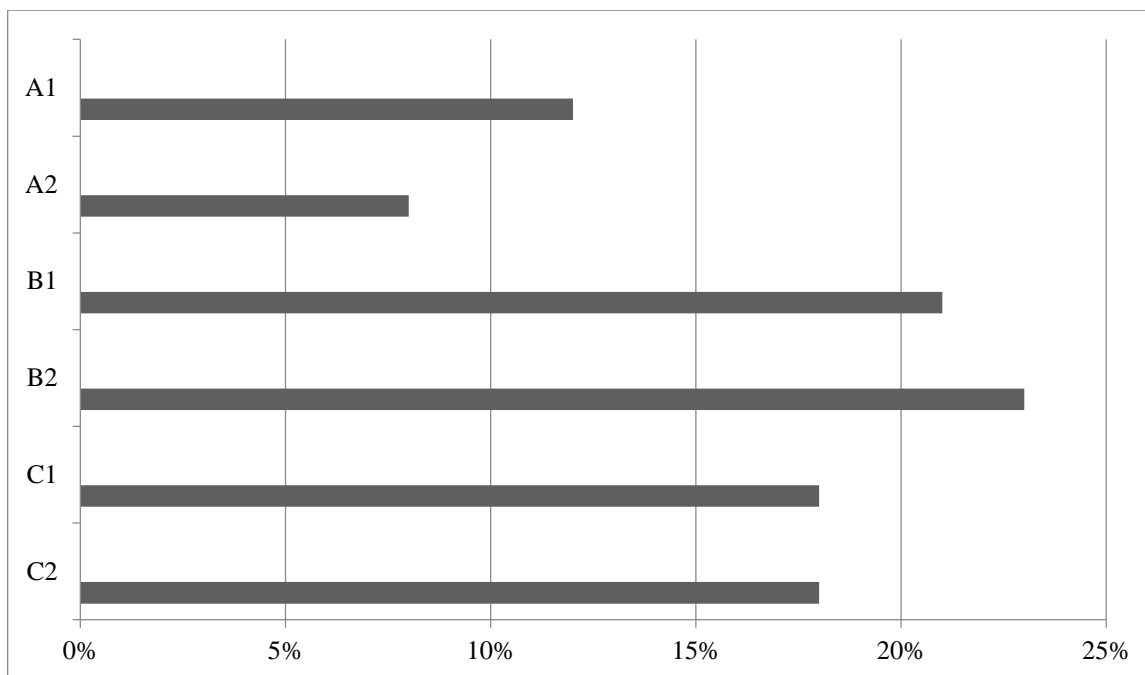
Slika 7: Bralno razumevanje angleščine (n = 51)

Govorno sporočanje v nemškem jeziku (vprašanje št. 13) je ocenilo 45 anketirancev. Največ jih je izbralo najnižjo oceno, A1. Uporabljati znajo preproste besedne zveze in stavke, s katerimi lahko opišejo, kje živijo, in ljudi, ki jih poznajo. 10 anketirancev se je ocenilo z A2, kar pomeni, da znajo uporabiti vrsto besednih zvez in stavkov, s katerimi lahko na preprost način opišejo svojo družino in druge ljudi, življenjske razmere ali svojo izobraževalno pot, predstavijo svojo trenutno ali prejšnjo zaposlitev. S C1 se je ocenilo 6 anketirancev. Ti znajo jasno in podrobno opisati kompleksne vsebine, pri tem znajo smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike in napraviti ustrezen zaključek. 5 anketirancev se je ocenilo s C2. Jasno in tekoče znajo opisovati ali utemeljevati na način, ki ustreza kontekstu. Svoje predstavitev znajo učinkovito in logično oblikovati, tako da poslušalec glavne poudarke lahko opazi in si jih zapomni. 4 anketiranci so se ocenili z B1, kar pomeni, da znajo povezovati preproste stavke, s katerimi lahko opišejo svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znajo razložiti svoje poglede in načrte. Lahko pripovedujejo zgodbo ali obnovijo vsebino knjige oziroma filma in opišejo svoje odzive. Z B2 pa so se ocenili 3 anketiranci. Ti znajo jasno in natančno opisati mnogo stvari s področij, ki jih zanimajo. Razložiti znajo svoj pogled na določen problem in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti (Slika 10).

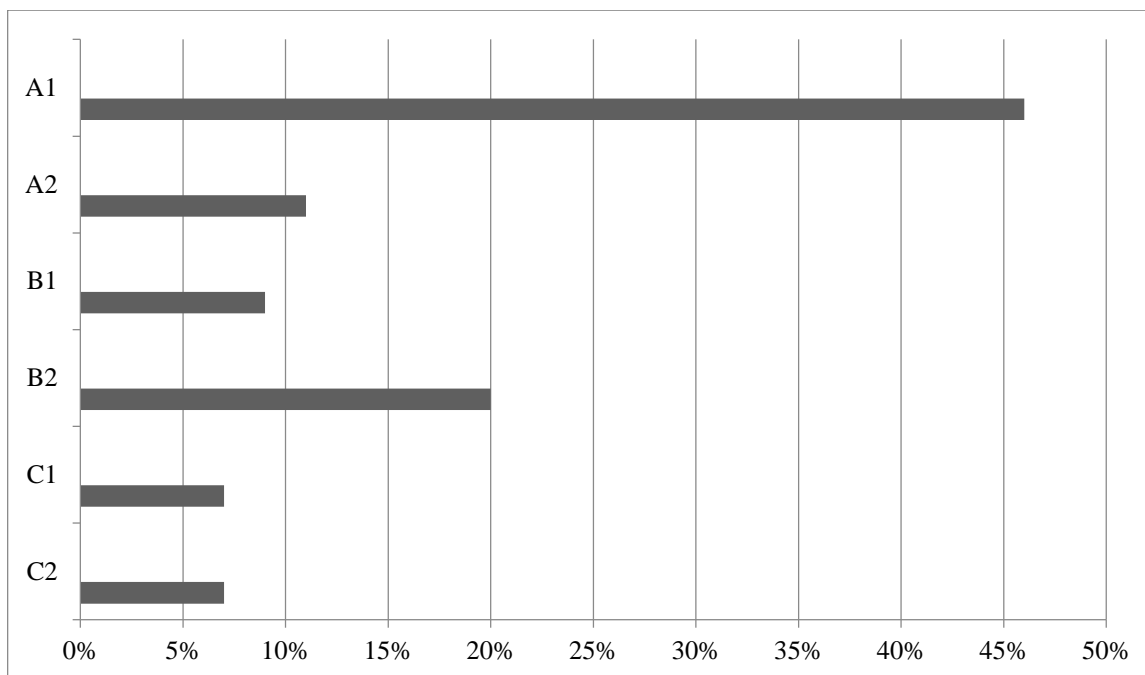
Slika 8: Govorno sporočanje v nemščini (n = 45)

51 anketirancev je ocenilo svoje znanje tudi pri govornem sporočanju angleščine (vprašanje št. 14). Z B2 se je ocenilo 12 anketirancev. Ti znajo jasno in natančno opisati mnogo stvari s področij, ki jih zanimajo. Razložiti znajo svoj pogled na določen problem in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti. 11 anketirancev se je ocenilo z B1, kar pomeni, da znajo povezovati preproste stavke, s katerimi lahko opišejo svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znajo razložiti svoje poglede in načrte. Lahko pripovedujejo zgodbo ali obnovijo vsebino knjige oziroma filma in opišejo svoje odzive. 9 anketirancev se je ocenilo s C1. Ti znajo jasno in podrobno opisati kompleksne vsebine, pri tem znajo smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike in napraviti ustrezen zaključek. Tudi s C2 se je ocenilo 9 anketirancev. Ti znajo jasno in tekoče opisovati ali utemeljevati na način, ki ustreza kontekstu. Svoje predstavitev znajo učinkovito in logično oblikovati, tako da poslušalec glavne poudarke lahko opazi in si jih zapomni. Z A1 se je ocenilo 6 anketirancev. Ti znajo uporabljati preproste besedne zveze in stavke, s katerimi lahko opišejo, kje živijo, in ljudi, ki jih poznajo. 4 anketiranci pa so se ocenili z A2. Uporabiti znajo vrsto besednih zvez in stavkov, s katerimi lahko na preprost način opišejo svojo družino in druge ljudi, življenjske razmere ali svojo izobraževalno pot, predstavijo svojo trenutno ali prejšnjo zaposlitev (Slika 11).

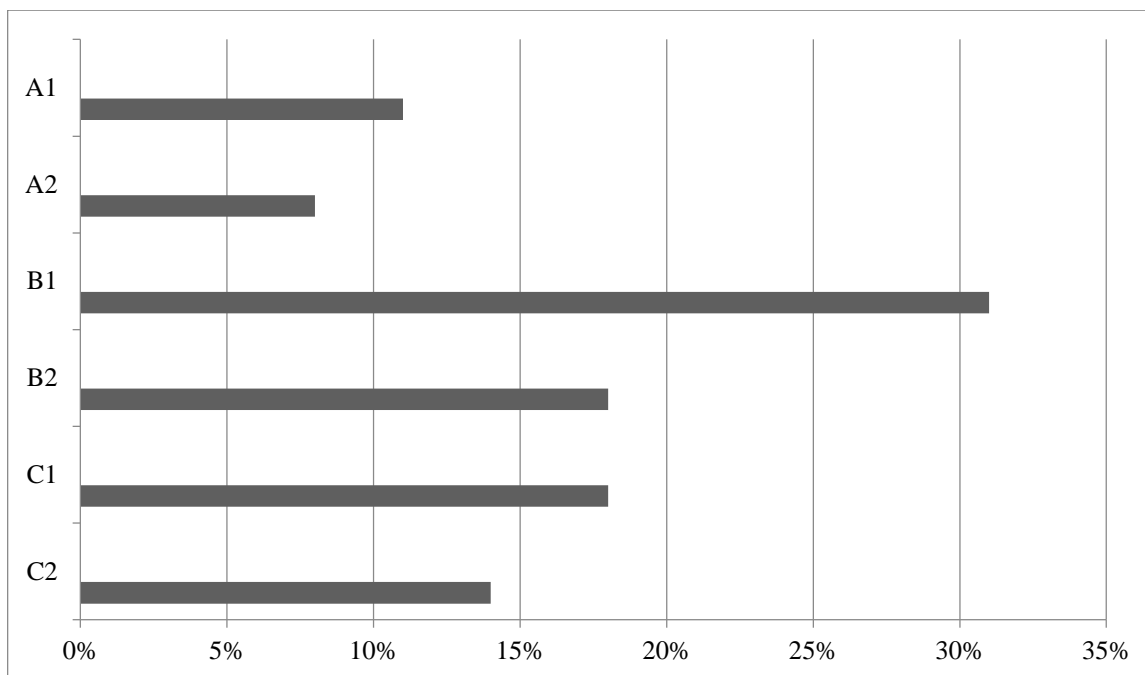
Slika 9: Govorno sporočanje v angleščini (n = 51)

45 anketirancev je podalo svojo oceno o obvladovanju pisnega sporočanja v nemškem jeziku (vprašanje št. 15). 21 anketirancev se je ocenilo z A1. Ti znajo pisati kratka, preprosta sporočila na razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpolnjevati znajo obrazce, ki zahtevajo osebne podatke, na primer vnesti ime, državljanstvo in naslov na hotelski obrazec. Z B2 se je ocenilo 9 anketirancev. Pisati znajo jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki jih zanimajo. Pisati znajo eseje ali poročila, v katerih morajo podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znajo pisma, v katerih morajo poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj. 5 anketirancev se je ocenilo z A2, kar pomeni, da znajo sestavljati kratka, preprosta obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe. Pisati znajo zelo preprosta osebna pisma, na primer se komu za kaj zahvaliti. 4 anketiranci so se ocenili z B1. Ti znajo pisati preprosta, sklenjena besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znajo osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise. S C1 in C2 so se ocenili po trije anketiranci. Prvi znajo tvoriti jasna, dobro oblikovana besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znajo natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se jim zdijo najpomembnejša. Izbrati znajo slog pisanja, primeren bralcu, ki mu je besedilo namenjeno. Drugi pa znajo tvoriti jasna, tekoča, slogovno primerna besedila. Sestaviti znajo zahtevna pisma, poročila in članke v zvezi z zahtevnimi vsebinami, ki morajo imeti logično zgradbo in bralca voditi tako, da dojame pomembne točke. Pisati znajo povzetke in kritike strokovnih in književnih del (Slika 12).

Slika 10: Pisno sporočanje v nemščini (n = 45)

Nazadnje so anketiranci ocenili še pisno sporočanje v angleščini (vprašanje št. 16). Odgovore smo prejeli od 51 anketirancev. 16 anketirancev se je ocenilo z B1. Pisati znajo preprosta, sklenjena besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znajo osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise. 9 anketirancev se je ocenilo z B2. Ti znajo pisati jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki jih zanimajo. Pisati znajo eseje ali poročila, v katerih morajo podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znajo pisma, v katerih morajo poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj. Prav tako ocenilo 9 anketirancev se je ocenilo s C1, kar pomeni, da znajo tvoriti jasna, dobro oblikovana besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znajo natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se jim zdijo najpomembnejša. Izbrati znajo slog pisanja, primeren bralcu, ki mu je besedilo namenjeno. 7 anketirancev se je ocenilo s C2. Ti znajo tvoriti jasna, tekoča, slogovno primerna besedila. Sestaviti znajo zahtevna pisma, poročila in članke v zvezi z zahtevnimi vsebinami, ki morajo imeti logično zgradbo in bralca voditi tako, da dojame pomembne točke. Pisati znajo povzetke in kritike strokovnih in književnih del (Slika 13).

Slika 11: Pisno sporočanje v angleščini (n = 51)

4.3 Ugotovitve

Z raziskavo smo potrdili oz. ovrgli trditve ter dobili odgovore na vprašanja, zastavljena v uvodnem delu naloge.

Raziskava je potrdila naslednje trditve:

- Za opravljanje dela organizatorja prevozov v slovenskem transportnem podjetju, ki opravlja svojo dejavnost pretežno v Nemčiji, Avstriji in Švici, je potrebno znanje tujega jezika. Trditev je potrdilo 40 (68 %) anketirancev.

Raziskava je deloma potrdila trditvi:

- Šolstvo na področju logistike zagotovi premalo znanja tujih jezikov za normalno poslovanje s tujimi strankami pri opravljanju organizacije prevozov. Anketiranci so se bolje ocenili pri ocenjevanju znanja iz angleščine. Tukaj je bila povprečna ocena B2, kar pomeni, da imajo dovolj znanja za samostojno opravljanje dela v angleškem jeziku. Pri ocenjevanju znanja nemškega jezika pa so se anketiranci v povprečju ocenili z A1, kar pomeni, da njihovo znanje ni zadostno za samostojno opravljanje poklica organizatorja prevoza v nemškem jeziku. Iz tega lahko sklepamo, da šolstvo ponuja premalo znanja nemškega jezika na področju logistike.
- Znanje tujih jezikov se večinoma pridobi iz medijev.

Največji delež (32 %) anketirancev se je nemškega jezika naučil iz medijev, medtem ko se je angleškega jezika največ anketirancev (63 %) naučilo v osnovni in srednji šoli.

Največ (44 %) znanja angleščine je skupina s V. stopnjo izobrazbe pridobila v osnovni in srednji šoli, medtem ko ga je skupina po s VI. stopnjo izobrazbe največ (33%) pridobila na tečajih. Največ znanja nemščine je skupina s V. stopnjo izobrazbi (46 %) pridobila v osnovni in srednji šoli, medtem ko ga je skupina s VI. Stopnjo izobrazbe (60 %) več pridobila na tečajih.

Po pregledu rezultatov samoocenjevanja znanja tujega jezika smo z anketo ugotovili, da so anketiranci svoje znanje angleščine ocenili bolj kot znanje nemščine:

- Pri slušnem razumevanju angleščine se je večina (13 anketirancev) ocenila z B2, medtem ko se jih je večina (18 anketirancev) pri nemščini ocenila z A1.
- Pri bralnem razumevanju angleščine se je večina (14 anketirancev) ocenila z B2, medtem ko se jih je večina (18 anketirancev) pri nemščini ocenila z A1.
- Pri govornem sporočanju v angleščini se je večina (12 anketirancev) ocenila z B2, medtem ko se je pri govornem sporočanju v nemščini večina (19 anketirancev) ocenila z A1.
- Pri pisnem sporočanju v angleščini se je večina (16 anketirancev) ocenila z B1, medtem ko se je pri pisnem sporočanju v nemščini večina (21 anketirancev) ocenila z A1.

Po izvedeni anketi med organizatorji prevoza slovenskih transportnih podjetij, ki večinoma poslujejo z nemško govorečimi strankami, smo ugotovili, da večina (40 anketirancev) meni, da pri delu nujno potrebujejo znanje tujega jezika. Predvidevamo, da tisti, ki znanja tujega jezika ne potrebujejo, kljub temu, da se podjetje ukvarja z mednarodnim transportom, pokrivajo področje notranjega prometa.

Kadar gre za izbiro med nemškim in angleškim jezikom, organizatorji prevoza na svojem delovnem mestu v večini (41 anketirancev) uporabljajo angleški jezik, ki so se ga naučili v osnovni in srednji šoli (39 anketirancev).

18 anketirancev pa največ uporablja znanje nemščine, ki so ga največ (20 anketirancev) pridobili iz medijev.

Ob navajanju zgornjih ugotovitev je treba poudariti, da je lahko samoocenjevanje (kljub dokaj nazorno opredeljenim razlikam med referenčnimi ravnmi) precej subjektivno. Poleg tega bi bilo smiselno v nadaljnjih raziskavah izvesti samoocenjevanje na podlagi prirejenega modela referenčnih ravni, usmerjenega v samoocenjevanje strokovnega znanja, potrebnega za obravnavano delovno mesto.

Če iz podatkov, ki smo jih pridobili z vprašalnikom (s samoocenjevanjem znanja), izluščimo pglavitne razlike v kvaliteti nemškega in angleškega jezika, ugotovimo, da je govorno 18 anketirancev (stopnje C1 in C2 skupaj) na splošno boljše pri angleškem jeziku (višjo stopnjo dosegajo anketiranci v starosti od 31 do 40 let/s VI. Stopnjo izobrazbe), pisno 16 anketirancev (višjo stopnjo dosegajo anketiranci v starosti od 31 do 40 let/s V. stopnjo izobrazbe), slušno 22 anketirancev (višjo stopnjo dosegajo anketiranci v starosti do 41 do 50 let /s VII. stopnjo izobrazbe) in bralno 20 anketirancev (višjo stopnjo dosegajo anketiranci v starosti od 31 do 40

let/s VIII. Stopnjo izobrazbe). Pri kakovosti znanja nemškega jezika je govorno 11 anketirancev (stopnje C1 in C2 skupaj) na splošno boljše pri nemškem jeziku (višjo stopnjo dosegajo anketiranci v starosti od 51 do 60 let/s VIII. stopnjo izobrazbe), pisno 6 anketirancev (višjo stopnjo dosegajo anketiranci v starosti od 31 do 40 let/s VI. Stopnjo izobrazbe), slušno 12 anketirancev (višjo stopnjo dosegajo anketiranci od 51 do 60 let starosti/s VIII. Stopnjo izobrazbe), in bralno 10 anketirancev (višjo stopnjo dosegajo anketiranci, stari od 51 do 60 let/s VIII. stopnjo izobrazbe).

Po pregledu rezultatov lahko povzamemo, da imajo v povprečju boljše znanje angleškega jezika glede na starostno skupino anketiranci, ki so stari od 31 do 40 let. Glede na stopnjo izobrazbe pa rezultati ne kažejo na enako oz. podobno stopnjo znanja angleškega jezika za določene enako izobražene skupine anketirancev, saj se njihovo znanje razlikuje tudi glede na različne komunikacijske spretnosti oz. kompetence. Najbolje so se ocenili pri slušnem razumevanju (22 anketirancev), najslabše pa pri pisnem izražanju (16 anketirancev). Boljše znanje nemškega jezika imajo glede na starostno skupino večinoma anketiranci, ki so stari od 51 do 60 let. Glede na stopnjo izobrazbe pa imajo večinoma boljše znanje nemškega jezika anketiranci z doseženo VIII. stopnjo izobrazbe. Tudi tukaj se je pokazalo, da so boljši pri slušnem razumevanju (12 anketirancev) in slabši pri pisnem izražanju (6 anketirancev).

5 SKLEP

Namen naloge je bil ugotoviti pomen znanja angleškega in nemškega jezika v slovenskih transportnih podjetjih z vidika organizatorja prevoza. Iz ugotovitev opravljene raziskave lahko sklepamo, da ima znanje tujih jezikov pomembno vlogo pri zaposlovanju organizatorjev prevoza in da je nujno potrebno za opravljanje poklica organizatorja prevozov.

Kot smo že zapisali, ima transport – kot ena najstarejših gospodarskih dejavnosti – v sodobni trgovini izredno pomembno vlogo. Prav tako pomembno vlogo ima na področju transporta logistika, ki je bila v preteklosti pomembna v času vojskovanja, danes pa je to eno izmed večjih gospodarskih področij, ki se nenehno razvija in stremi k čim večji učinkovitosti. To področje zaobjema več strokovnih področij, med drugim tudi pravo, informatiko, strojništvo in pomožne tehnologije. To nakazuje, da morajo imeti zaposleni v tej panogi raznoliko znanje, poleg omenjenega pa tudi dobre komunikacijske zmožnosti oz. dobro znanje jezika, tako maternega kot tujega.

Za uspešno sporazumevanje na mednarodnem trgu pa je znanje več tujih jezikov velika prednost. Glede raznolikega znanja tujih jezikov se v Sloveniji sicer pojavljajo prizadevanja za pestrejšo ponudbo tujih jezikov, vendar politične odločitve tega ne podpirajo v zadostni meri, kljub temu da naj bi Slovenija kot članica Evropske unije stremela k temu, da bi njeni prebivalci poleg maternega jezika govorili še vsaj dva tuja jezika. Na ta način bi lahko prišlo do optimalne razporeditve delovne sile znotraj Evropske unije in do večjega medkulturnega sprejemanja, kar je bilo omenjeno že v Uvodu. Vendar pa lahko to poleg prednosti prinese tudi nekatere slabosti oz. težave.

Raziskava je delno potrdila (za angleški jezik) in delno ovrgla (za nemški jezik) trditev, da šolstvo ne zagotavlja dovolj znanja nemškega in angleškega jezika za organizatorje prevoza. Največ znanja angleškega jezika so anketiranci pridobili v osnovni in srednji šoli (najvišja V. stopnja izobrazbe) in s tečajev (od VI. stopnje naprej). To je lahko pokazatelj, da se višje izobraženi poslužujejo pridobivanja znanja tujega jezika izven šolskega sistema. Razlogi so lahko različni, predvidevamo pa, da je med njimi najverjetneje tudi potreba po kvalitetnejšem znanju tujega jezika zaradi delovnega mesta.

Znanje angleškega jezika je sicer zadovoljivo in primerno za opravljanje poklica organizatorja prevozov, znanje nemščine pa je na osnovni ravni, iz česar lahko sklepamo, da ni primerno za poslovanje v mednarodnem transportu. Šolski sistem pripomore k zadostnemu znanju angleščine organizatorjev prevozov, ne pa tudi k zadostnemu znanju nemščine. Ker anketa ni zajemala podatkov o vrsti srednješolske in visokošolske izobrazbe, lahko zgolj domnevamo, da se je večina anketirancev izobraževala na področju logistike – vendar ne nujno v rednih šolskih in študijskih programih.

Glede na to, da vsa v raziskavo vključena podjetja delujejo na nemško govorečem trgu, bi boljše znanje nemščine lahko pozitivno vplivalo na poslovanje podjetja. Znanje nemščine je slabše kljub temu, da so nam nemško govoreči prebivalci in njihove države bližje kot angleško govoreči in da je to za nas pomembno tržišče. Nemškega strokovnega jezika se tako mladim v času šolanja ne ponudi v tolikšni meri kot angleškega ali pa se ga sploh ne. Glede na rezultate ankete lahko vidimo, da je nemški jezik bližje starejšim generacijam (od 51 do 61 let). Ti so svoje znanje nemškega jezika v največji meri pridobili v času rednega šolanja.

Med tujimi jeziki ima v Sloveniji torej najvidnejšo vlogo angleščina, ki je v sodobnem času postala globalni jezik. Angleščina je v večini osnovnih in srednjih šol v Sloveniji obvezen tuji jezik, nemščina pa se s tega mesta umika. Načrt, da bi se nemščina (poleg drugih tujih jezikov) lahko poučevala v okviru drugega obveznega tujega jezika v vseh osnovnih šolah, se je izjalovil.

6 ZAKLJUČEK

Znan rek pravi: »Več znaš, več veljaš.« Če znamo svoje znanje uporabiti še v tujem jeziku, je znanje oplemenitenjeno in vredno še več. Znanje tujih jezikov je čez leta naraščalo in potrebe po znanju teh, se bodo le še povečevale. Države se vedno bolj povezujejo in tako se mednarodni promet povečuje. Stranki se najlažje približamo in komunikacija lažje steče, če z njo vzpostavimo kontakt v njenem maternem jeziku. Tako je znanje nemščine na omenjenih trgih poslovanja zelo iskano. Seveda znanje angleščine ni zanemarljivo in je prav tako pomembno, vendar bi bilo za lažje poslovanje dobro, da bi imeli organizatorji prevozov pri poslovanju z nemškimi, avstrijskimi in švicarskimi strankami dovolj znanja za samostojno komunikacijo. Tako se zdi smiselno, da se znanje nemščine srednješolcem in študentom ponuja v isti meri kot znanje angleščine.

Angleščina ima kot skupni jezik za komuniciranje (*lingua franca*) v mednarodni trgovini oz. v mednarodnem poslovanju veliko vlogo. Pomembno vlogo igra tudi pri izmenjavi študentov, vendar v zadnjem času nekatere neangleško govoreče članice Evropske unije ugotavljajo, da je raba angleščine kot jezika posrednika v visokem šolstvu (*internacionalizacija visokega šolstva*) na neangleško govorečem področju poleg »navidezne« prednosti tudi težava. V Nemčiji (po priporočilu nemške rektorske konference) »brez nemščine ne gre več niti na doktorskih študijih niti pri znanstvenih publikacijah« (Jesenšek 2016). Komuniciranje na tako zahtevni stopnji izobraževanja je kakovostno le v jeziku, ki ga študentje (in učitelji) najbolj obvladajo. Tako kot na področju visokega šolstva in znanosti je tudi v mednarodnem poslovanju poleg angleščine potrebno tudi znanje drugih tujih jezikov – tu seveda z namenom, da se stranki čim bolj približamo, da to pripomore k boljši poslovni uspešnosti podjetja. Vendar tudi pri tem ne kaže pretiravati – kot so se tudi zaradi preživetja ponekod v visokem šolstvu deloma umaknili oz. naredili prostor angleščini, tudi delovni migranti z obmejnih področij severovzhodne Slovenije »svoje otroke vpisujejo v avstrijske vrtce in šole« (Dialogi 2016), kar pomeni, da bo znanje maternega jezika teh otrok znatno omejeno le na določene situacije.

Vsekakor pa znanje samo enega tujega jezika na delovnem mestu organizatorja prevozov in na splošno v mednarodnem transportu oz. logistiki ne zadostuje. V pričujoči nalogi smo se v luči tega problema osredotočili na znanje globalnega jezika (angleščine) v primerjavi z znanjem nemškega jezika.

Treba bi bilo torej ponovno proučiti vlogo nemščine kot obveznega tujega jezika v določenih šolskih in študijskih programih, kjer bi znanje nemščine zadovoljilo potrebe in zanimanja učencev, dijakov in študentov, s tem pa bi zadovoljili tudi potrebe, ki se pojavljajo na trgu dela.

LITERATURA

- AJPES. 2017. *Poslovni register Republike Slovenije*. <https://www.ajpes.si/prs/> (21. 4. 2017).
- Borišek, Ada in Eda Levpušček. 2009. *Gospodarske dejavnosti 2*. Ljubljana: GZS Ljubljana, Center za poslovno usposabljanje za projekt unisVET.
- Celinšek, Dubravka in Mirko Markič. 2008. Problemsko naravnano učenje pri tujem strokovnem jeziku stroke v učeči se visokošolski ustanovi in izobraževanje učiteljev. V *Učenje in poučevanje tujih jezikov na Slovenskem*, Janez Skela, 498–522. Ljubljana: Tangram.
- Danko, Manica, Margit Hrovath, Polonca Kovač in Janez Stare. 2012. Tujejezikovno izobraževanje – analiza potreb in praks tujejezikovnega izobraževanja v slovenski javni upravi. V *Uprava*, Fakulteta za upravo, 71–103. Ljubljana: Univerza v Ljubljani.
- Dialogi. 2016. Slovenščina danes. *Dialogi. Revija za kulturo in družbo*, 7–8.
- Djurić, Melita, Šarolta Godnič Vičič in Violeta Jurković. 2008. Tuji jeziki stroke v slovenskem visokem šolstvu: poimenovanje, ravni, obseg, cilji in učna gradiva. V *Učenje in poučevanje tujih jezikov na slovenskem*, Janez Skela, 523–542. Ljubljana: Tangram.
- European Commission. 2008.
- Gerič, Tjaša. 2010. *Poslovna logistika*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Jakomin, Igor, Milan Jelenc in Patrick Vlačič. 2006. *Temelji poslovanja špedicije*. Portorož: Fakulteta za pomorstvo in promet.
- Jarc, Mojca in Vida Zorko. 2013. *Razvoj potrebe po učenju tujih strokovnih jezikov in vloga učitelja pri oblikovanju tujejezikovno kompetentnega diplomanta*. Ljubljana.
- Jesenšek, Marko. 2016. *Slovenski jezik v visokem šolstvu, literaturi in kulturi*. Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti.
- Komisija evropskih skupnosti. 2008. *Sporočilo komisije svetu, evropskemu parlamentu, svetu, evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij*. Bruselj: Komisija evropskih skupnosti.
- Kozar, Helena. 2007. Nemški jezik stroke v srednjem strokovnem izobraževanju. V *Jezik stroke in vloga učitelja tujega jezika stroke v slovenskem izobraževalnem prostoru*, Društvo učiteljev tujega strokovnega jezika. Ljubljana: Inter Alia.
- Križman, Andreja. 2010. *Poslovna logistika*. Ljubljana: Zavod IRC Ljubljana.
- MCC RTV Slovenija. 2013. *Drugi tuji jezik v osnovnih šolah bo le izbirni predmet*.
- Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva. 2011. *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Strasbourg: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva.
- Oblak, Henrik. 2007. *Mednarodna poslovna logistika*. Celje: Fakulteta za logistiko.
- Ogorelc, Anton. 2004. *Mednarodni transport in logistika*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Panožni kompetenčni model*. 2013. Koper: Kompetenčni center za razvoj kadrov v logistiki
- Pižorn, Karmen. 2009. *Dodatni tuji jeziki v otroštvu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Pravilnik o postopnem uvajanju prvega tujega jezika v 2. razred osnovne šole. *Uradni list RS*, št. 20/14.
- Pravilnik o postopnem uvajanju drugega tujega jezika v osnovni šoli. *Uradni list RS*, št. 47/08, 12/11, 87/11 – ZOSn-H, 40/12 – ZUJF in 63/13 – ZOSn-I. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
- Selan Voglar, Margita, Sergej Simoniti in Tristan Šker. 2005. *Konvencija CMR*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
- Svetlin Gvardjančič, Polonca. 2007. Učitelj tujega jezika stroke. V *Jezik stroke in vloga učitelja tujega jezika stroke v slovenskem izobraževalnem prostoru*, Društvo učiteljev tujega strokovnega jezika. Ljubljana: Inter Alia.
- Šenk-Ileršič, Ivanka. 2010. *Mednarodno poslovanje*. Ljubljana: Zavod IRC.
- Tavzes, Miloš. 2002. *Veliki slovar tujk*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Turina, Ante in Rudolf Capar. 1966. *Međunarodna špedicija*. Rijeka: Zavod za pomorsku navigacijo i pogon broda.
- Urbancl, Boštjan. 2010. *Poslovna logistika*. Ljubljana: Zavod IRC.
- Večer. 2012. Nemščina kot prvi tuji jezik se počasi umika. *Večer*.
- Verbinc, France. 1974. *Slovar tujk*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Wikipedia. 2014. *Wikimedia Foundation*. https://sl.wikipedia.org/wiki/Konvencija_o_pogodbi_za_mednarodni_cestni_prevoz_blaga (6. 4. 2017).
- Žibret, Božo. 2007. Kako promovirati jezik stroke-nemščino. V *Jezik stroke in vloga učitelja tujega jezika stroke v slovenskem izobraževalnem procesu*, Slovensko društvo učiteljev tujega strokovnega jezika. Ljubljana: Inter Alia.

PRILOGE

Priloga 1 Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik

Spoštovani, v okviru raziskave, ki predstavlja osrednji del moje zaključne projektne naloge ob zaključku študija managementa, želim izvesti anketo, katere namen je ugotoviti pogostost uporabe tujih jezikov, stopnjo znanja tujih jezikov na delovnem mestu disponentov in izvor znanja po predvidevanjih dveh najbolj uporabljenih tujih jezikov. Anketa je anonimna, njeni rezultati pa bodo uporabljeni le v raziskovalne namene. Prosim, če v priloženem vprašalniku odgovorite na vprašanja oz. dopolnite ali označite ustrezne odgovore. Vprašalnik sestavlja uvodni del ter dva sklopa vprašanj: A in B. Sklop A se nanaša na splošna vprašanja, sklop B pa povzema vprašanja oz. trditve iz literature (Skupni evropski jezikovni okvir 2011).

Spol:

- a) Moški
- b) Ženski

Starostna skupina:

- a) do 20
- b) 21–30
- c) 31–40
- d) 41–50
- e) 51–60
- f) 61 let in več

Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- a) I. stopnja
 - b) II. stopnja
 - c) III. stopnja
 - d) IV. stopnja
 - e) V. stopnja
 - f) VI. stopnja
 - g) VII. stopnja
 - h) VIII. stopnja
-

1. Ali je znanje tujega jezika nujno za delo na vašem delovnem mestu?

- a) Da
- b) Ne

2. Katere jezike uporabljate na delovnem mestu? (Možnih več odgovorov.)

- a) Slovenščina

Priloga 1

- b) Nemščina
 - c) Angleščina
 - d) Drugo
3. Katerega od jezikov uporabljate več?
- a) Angleščina
 - b) Nemščina
4. Kje ste se naučili angleškega jezika?
- a) V osnovni šoli
 - b) V srednji šoli
 - c) V osnovni in srednji šoli
 - d) Na fakulteti
 - e) Iz medijev
5. Kje ste se naučili nemškega jezika?
- a) V osnovni šoli
 - b) V srednji šoli
 - c) V osnovni in srednji šoli
 - d) Na fakulteti
 - e) Iz medijev
6. Ali po vašem mnenju šolstvo zagotavlja dovolj znanja tujih jezikov?
- a) Da
 - b) Ne
-
7. Slušno razumevanje nemščine – Pravilno označite: A1 – Pri počasnem in razločnem govorjenju razumem posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo name, na mojo družino in neposredno življenjsko okolje. A2 – Razumem besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanašajo na najbolj temeljne stvari (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, zaposlitev). Lahko ujamem glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil. B1 – Pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razumem glavne točke, kadar gre zaznane stvari, s katerimi se redno srečujem na delu, v šoli, prostem času itn. Če je govorjenje razmeroma počasno in razločno, razumem tudi glavne misli mnogih radijskih in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi problemi in temami, ki me osebno ali poklicno zanimajo. B2 – Razumem daljše govorjenje in predavanja in lahko sledim celo bolj zahtevnim pogovorom, pod pogojem, da je tema dovolj splošna. Razumem večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah. Razumem večino filmov v standardnem

jeziku. C1 – Razumem daljše govorjenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumem televizijske oddaje in filme. C2 – Nimam težav pri razumevanju jezika, govornega v živo ali posredovanega preko medijev, četudi je tempo govornega hiter. Potrebujem zgolj nekaj časa, da se privadim na način govora.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

8. Slušno razumevanje angleščine – Pravilno označite: A1 – Pri počasnem in razločnem govorjenju razumem posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo name, na mojo družino in neposredno življenjsko okolje. A2 – Razumem besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanašajo na najbolj temeljne stvari (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, zaposlitev). Lahko ujamem glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil. B1 – Pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razumem glavne točke, kadar gre za znane stvari, s katerimi se redno srečujem na delu, v šoli, prostem času itn. Če je govorjenje razmeroma počasno in razločno, razumem tudi glavne misli mnogih radijskih in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi problemi in temami, ki me osebno ali poklicno zanimajo. B2 – Razumem daljše govorjenje in predavanja in lahko sledim celo bolj zahtevnim pogovorom, pod pogojem, da je tema dovolj splošna. Razumem večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah. Razumem večino filmov v standardnem jeziku. C1 – Razumem daljše govorjenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumem televizijske oddaje in filme. C2 – Nimam težav pri razumevanju jezika, govornega v živo ali posredovanega preko medijev, četudi je tempo govornega hiter. Potrebujem zgolj nekaj časa, da se privadim na način govora.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

9. Bralno razumevanje nemščine – Pravilno označite: A1 – Razumem posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer v obvestilih, na plakatih in v

Priloga 1

katalogih. A2 – Lahko berem zelo kratka, preprosta, vsakdanja besedila, kot so oglasi, prospekti, jedilniki in urniki. V njih znam poiskati natančno določen, predvidljiv podatek. Razumem kratka in preprosta osebna pisma. B1 – Razumem besedila, katerih jezik je pretežno vsakdanji ali povezan z mojim delom. Razumem opise dogodkov, občutij in želja v osebnih pismih. B2 – Berem in razumem članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumem sodobno književno prozo. C1 – Razumem dolga zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi književna besedila, ter zaznavam slogovno različnost. Razumem strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na moje strokovno področje. C2 – Z lahkoto berem vse vrste zapisanih besedil, tudi ko gre za abstraktna, po jeziku in zgradbi zahtevna besedila, na primer priročnike, strokovne članke in književna dela.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

10. Bralno razumevanje angleščine – Pravilno označite: A1 – Razumem posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer v obvestilih, na plakatih in v katalogih. A2 – Lahko berem zelo kratka, preprosta, vsakdanja besedila, kot so oglasi, prospekti, jedilniki in urniki. V njih znam poiskati natančno določen, predvidljiv podatek. Razumem kratka in preprosta osebna pisma. B1 – Razumem besedila, katerih jezik je pretežno vsakdanji ali povezan z mojim delom. Razumem opise dogodkov, občutij in želja v osebnih pismih. B2 – Berem in razumem članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumem sodobno književno prozo. C1 – Razumem dolga zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi književna besedila, ter zaznavam slogovno različnost. Razumem strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na moje strokovno področje. C2 – Z lahkoto berem vse vrste zapisanih besedil, tudi ko gre za abstraktna, po jeziku in zgradbi zahtevna besedila, na primer priročnike, strokovne članke in književna dela.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

11. Govorno sporazumevanje v nemščini – Pravilno označite: A1 – Lahko se preprosto sporazumevam, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih

pojasniti in če mi je pripravljen pomagati pri izražanju misli. Znam postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje. A2 – Lahko se sporazumevam v preprostih situacijah, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh. Znajdem se v krajših družabnih pogovorih, čeprav ponavadi ne razumem dovolj, da bi se lahko samostojno pogovarjal. B1 – Znajdem se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po območju, kjer se ta jezik govori. Lahko se tudi nepripravljen vključim v pogovor, povezan s splošnimi temami, temami, ki me osebno zanimajo, ali takimi, ki zadevajo vsakdanje življenje (na primer družino, konjičke, delo, potovanja in aktualne dogodke). B2 – Lahko se izražam precej tekoče in spontano, tako da se brez večjih težav sporazumevam z domačimi govorniki. Lahko se vključim v razprave o splošnih temah in z utemeljitvami zagovarjam svoje stališče. C1 – Lahko se izražam tekoče in naravno, ne da bi pri tem preveč očitno iskal primerne izraze. Jezik znam uporabljati učinkovito in prilagodljivo tako v družabne kot poklicne ali učne namene. Znam natančno izražati svoje misli in poglede ter svoj govorni prispevek spretno povezovati s prispevki drugih. C2 – Z lahkoto sodelujem v vsakem pogovoru in razpravi. Dobro poznam pogovorni jezik in stalne besedne zveze. Govorim tekoče in znam natančno izraziti tudi drobne pomenske odtenke. Če pri sporazumevanju naletim na kakšno težavo, jo znam spretno zaobiti in preoblikovati težavno mesto tako, da sogovorniki tega skorajda ne opazijo.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

12. Govorno sporazumevanje v angleščini – Pravilno označite: A1 – Lahko se preprosto sporazumevam, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih pojasniti in če mi je pripravljen pomagati pri izražanju misli. Znam postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje. A2 – Lahko se sporazumevam v preprostih situacijah, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh. Znajdem se v krajših družabnih pogovorih, čeprav ponavadi ne razumem dovolj, da bi se lahko samostojno pogovarjal. B1 – Znajdem se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po območju, kjer se ta jezik govori. Lahko se tudi nepripravljen vključim v pogovor, povezan s splošnimi temami, temami, ki me osebno zanimajo, ali takimi, ki zadevajo vsakdanje življenje (na primer družino, konjičke, delo, potovanja in aktualne dogodke). B2 – Lahko se izražam precej tekoče in spontano, tako da se brez večjih težav sporazumevam z domačimi govorniki. Lahko se vključim v razprave o splošnih temah in z utemeljitvami zagovarjam svoje stališče. C1 –

Priloga 1

Lahko se izražam tekoče in naravno, ne da bi pri tem preveč očitno iskal primerne izraze. Jezik znam uporabljati učinkovito in prilagodljivo tako v družabne kot poklicne ali učne namene. Znam natančno izražati svoje misli in poglede ter svoj govorni prispevek spretno povezovati s prispevki drugih. C2 – Z lahkoto sodelujem v vsakem pogovoru in razpravi. Dobro poznam pogovorni jezik in stalne besedne zveze. Govorim tekoče in znam natančno izraziti tudi drobne pomenske odtenke. Če pri sporazumevanju naletim na kakšno težavo, jo znam spretno zaobiti in preoblikovati težavno mesto tako, da sogovorniki tega skorajda ne opazijo.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

13. Govorno sporočanje v nemščini – Pravilno označite: A1 – Uporabljati znam preproste besedne zveze in stavke, s katerimi lahko opišem, kje živim, in ljudi, ki jih poznam. A2 – Uporabiti znam vrsto besednih zvez in stavkov, s katerimi lahko na preprost način opišem svojo družino in druge ljudi, življenjske razmere ali svojo izobraževalno pot, predstavim svojo trenutno ali prejšnjo zaposlitev. B1 – Povezovati znam preproste stavke, s katerimi lahko opišem svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znam razložiti svoje poglede in načrte. Lahko pripovedujem zgodbo ali obnovim vsebino knjige oziroma filma in opišem svoje odzive. B2 – Jasno in natančno znam opisati mnogo stvari s področij, ki me zanimajo. Razložiti znam svoj pogled na določen problem in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti. C1 – Jasno in podrobno znam opisati kompleksne vsebine; pri tem znam smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike in napraviti ustrezen zaključek. C2 – Jasno in tekoče znam opisovati ali utemeljevati na način, ki ustreza kontekstu. Svojo predstavitev znam učinkovito in logično oblikovati, tako da poslušalec glavne poudarke lahko opazi in si jih zapomni.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

14. Govorno sporočanje v angleščini – Pravilno označite: A1 – Uporabljati znam preproste besedne zveze in stavke, s katerimi lahko opišem, kje živim, in ljudi, ki jih poznam. A2 – Uporabiti znam vrsto besednih zvez in stavkov, s katerimi lahko na preprost način opišem svojo družino in druge ljudi, življenjske razmere ali svojo izobraževalno pot, predstavim

svojo trenutno ali prejšnjo zaposlitev. B1 – Povezovati znam preproste stavke, s katerimi lahko opišem svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znam razložiti svoje poglede in načrte. Lahko pripovedujem zgodbo ali obnovim vsebino knjige oziroma filma in opišem svoje odzive. B2 – Jasno in natančno znam opisati mnogo stvari s področij, ki me zanimajo. Razložiti znam svoj pogled na določen problem in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti. C1 – Jasno in podrobno znam opisati kompleksne vsebine; pri tem znam smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike in napraviti ustrezen zaključek. C2 – Jasno in tekoče znam opisovati ali utemeljevati na način, ki ustreza kontekstu. Svojo predstavitev znam učinkovito in logično oblikovati, tako da poslušalec glavne poudarke lahko opazi in si jih zapomni.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2

15. Pisno sporočanje v nemščini – Pravilno označite: A1 – Pisati znam kratka, preprosta sporočila na razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpolnjevati znam obrazce, ki zahtevajo osebne podatke, na primer vnesti ime, državljanstvo in naslov na hotelski obrazec. A2 – Sestavljati znam kratka, preprosta obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe. Pisati znam zelo preprosta osebna pisma, na primer se komu za kaj zahvaliti. B1 – Pisati znam preprosta, sklenjena besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znam osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise. B2 – Pisati znam jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki me zanimajo. Pisati znam eseje ali poročila, v katerih moram podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znam pisma, v katerih moram poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj. C1 – Tvoriti znam jasna, dobro oblikovana besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znam natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se mi zdijo najpomembnejša. Izbrati znam slog pisanja, primeren bralcu, ki mu je besedilo namenjeno. C2 – Tvoriti znam jasna, tekoča, slogovno primerna besedila. Sestaviti znam zahtevna pisma, poročila in članke v zvezi z zahtevnimi vsebinami, ki morajo imeti logično zgradbo in bralca voditi tako, da dojame pomembne točke. Pisati znam povzetke in kritike strokovnih in književnih del.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2

Priloga 1

- e) C1
- f) C2

16. Pisno sporočanje v angleščini – Pravilno označite: A1 – Pisati znam kratka, preprosta sporočila na razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpolnjevati znam obrazce, ki zahtevajo osebne podatke, na primer vnesti ime, državljanstvo in naslov na hotelski obrazec. A2 – Sestavljati znam kratka, preprosta obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe. Pisati znam zelo preprosta osebna pisma, na primer se komu za kaj zahvaliti. B1 – Pisati znam preprosta, sklenjena besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znam osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise. B2 – Pisati znam jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki me zanimajo. Pisati znam eseje ali poročila, v katerih moram podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znam pisma, v katerih moram poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj. C1 – Tvoriti znam jasna, dobro oblikovana besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znam natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se mi zdijo najpomembnejša. Izbrati znam slog pisanja, primeren bralcu, ki mu je besedilo namenjeno. C2 – Tvoriti znam jasna, tekoča, slogovno primerna besedila. Sestaviti znam zahtevna pisma, poročila in članke v zvezi z zahtevnimi vsebinami, ki morajo imeti logično zgradbo in bralca voditi tako, da dojame pomembne točke. Pisati znam povzetke in kritike strokovnih in književnih del.

- a) A1
- b) A2
- c) B1
- d) B2
- e) C1
- f) C2